Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гараа | № 150 (14261) | 1976 оной июниин 26, суббото | Сэн 2 мүнгэн

СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ ДЕПУТАТ

Депутадуудай үүргэ ба нэрэ зэргыень дээшэлүүлхэ талаар манай парти, правительство һүүлэй жэлнүүдтэ хэдэн шухала хэмжээнүүдые абаа. «XXV съезд дээрэ хэгдэһэн дурадхалнуудтай зохилдуулан, депутадай эрхэ ба уялга тухай хуули абтаһан байна. Тэрэ хуулиин еһоор депутадуудай эрхэ уялганууд, тэрэшэлэн депутадууд туһа гүрэнэй ба ниитын организацинуудай уялганууд нягтаар тодорхойлогдоо. Энээнэй ашаар һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаа. Соведүүдэй депутадуудай үүсхэлээр мүнөө тон шухала олон асуудалнууд шиидхэгдэнэ» гэжэ партиин XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн Тоосоото элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Манай Буряадай автономито республикада 163 сельскэ болон сомоной Соведүүд тоологдоно. Тэндэ 4760 гаран депутат һунгагданхай. Тэдэнэй үүсхэл, оролдолгоор нютагай промышленность, хүдөө ажахы, соёл культура хүгжөөхэ, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ ханга, худалдаа наймаа эмхидхэхэ, элүүрые хамгаалха, эрдэм бэлиг дэлгэрүүлхэ, ажалшадые хүмүүжүүлхэ, ёһо гурим сахиха, һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй, ариг сэбэр болгохо ба бусад шухала асуудалнууд шиидхэгдэжэ байдаг.

Хуулияар үгтэһэн эрхэеэ зүбөөр хэрэглэжэ, сомоной болон сельскэ Соведэй депутадай уялгые онсо һайнаар дүүргэжэ байгаа нүхэдүүд республикадамнай олон. Жэшээ болгон, Захааминай аймагай Далахайн сомоной Соведэй депутат Ж. У. Цыденовые дурдалтай. Энэ нүхэр үйлэдэндэ ажалай эрхим жэшээ харуулжа ябадаг. Ленинэй орденоор шагнагданхай. Эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха талаар оло дахин үүсхэл гаргаад, эрхим амжалта туйлаһан байха юм. Сомоной Соведэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Зэдын аймагай Белозерско сельскэ Соведэй депутат Ф. Свистунова нүхэртэеэ эхэ хонидой отара дээрэ хүдэлдэг. Тинхэдээ 100 эхэ хонин бүриһөө 130—150 хурьга жэлһээ жэлдэ абана. Баян дүй дүршэлөө бүгэдын шадабари болгохын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Залуу хонишодые ажалдань һургажа, түрүү зэргэдэ гаргаха гэһэн үүсхэл нютагайнгаа бэшэ депутадуудтай гаргаһан.

Соведүүдэй депутадууд предприяти, организаци, ажахы али нэгэн участогто депутатска бүлэгүүд боложо хүдэлдэг. Тинхэдэ олонхи депутадууд сельскэ, сомоной Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүдээр һунгагдадаг. Депутадуудай бүлэгүүд, саг үргэлжын комиссинууд ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ ехэ туһа хүргэжэ байдаг. Бэшүүрэй аймагай Бага-Куналейн сельскэ Соведэй, Сэлэнгын аймагай Загустайн, Хурамхаанай аймагай ...ээнэй, Яруунын аймагай Тэлимбын сомоной Соведэй саг үргэлжын комиссинууд хүдөө ажахын продукци абалгые дээшэлүүлхэ, шэнэ газар хахалха, соёл культура хүгжөөхэ, тосхон һууринуудаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулна.

КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, ...бтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байгаа үедэ сельскэ болон сомоной Соведүүдэй депутадуудай ... бэелүүлхэ хэрэг тон ехэ. Тэдэнэр даалгагдаһан ... хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлажа, бүгэдэндэ ...гэр жэшээ харуулха, шэнэ үүсхэл гаргаха, түрүү дүршэл нэбтэрүүлхын түлөө оролдохо, эрдэм бэлиг соёл культура хүгжөөхын түлөө тэмсэхэ, һуурин тосхо болбосон түхэлтэй, ариг сэбэр болгохын түлөө ...алаа табиха ёһотой.

...нгэрөөшэ жэл болоһон һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ һунгагшад депутадуудтаа олон захяа үгөө. Тэрэниинь саг болзортонь дүүргэхын түлөө депутат ...н бодото хэмжээ абаха ёһотой. Тинхэдэ депутадууд ...скэ болон сомоной Соведэй, гүйсэдкомой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, тэдэнэй даабари дүүргэхэ, ...аһан шиидхэбэринүүдыень һунгагшадтаа мэдээсэхэ, ...гэхын түлөө, оролдохо, һунгагшадтайгаа ходо холбоо ...саатай байха, тэдэнэйнгээ урда тоосожо байха уялга...

...адай түлөөлэгшэдэй харюусалгатай уялгаяа амжал...гаар дүүргэхэ хэрэгтэнь аймагай, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомууд туһа хүргэжэ байха, тэ...е һургажа, ажал хүдэлмэридэнь байгаа дутуу дун...удые заажа байха ёһотой. Энэ талаар нютагай Со...үдэй гүйсэдкомууд нилээд дүй дүршэлтэй болонхой. ...тадуудые һургаха талаар Прибайкалиин, Сэлэнгын, ...тын, Кабанскын болон бусад аймагуудай Соведүүд ...ойхон хүдэлмэри хэнэ.

...кэтэй хамта, Баргажанай, Баунтын, Захааминай, Хэ...ын аймагуудай Соведүүд депутадуудай дунда һурал...һулаар эмхидхэнэ. Үнгэрөөшэ жэл, жэшээлхэдэ, Хэ... аймагай сельскэ болон сомоной 7 Соведтэ ...адуудтай оройдоол 6 семинар, «депутадай үдэр» үн...гдөө. Зарим тээ депутадуудые сессидэ ошохо гэ...ь табихагүй, транспорт үгэхэгүй, тэдэнии өөһэдөө ...д ажалһаань сүлөөлхэ ушарнууд үзэгдэнэ.

...путадуудай эрхэ ба уялга тухай Хуули бэелүүлэн, ...й нэрэ зэргэ бүри дээшэлүүлхын түлөө оролдохо ... партиин, советскэ органуудай шухала зорилго ...о.

...ЕНИИН ССР. «1976 — 2.000 онуудта газар дай... ...шаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ юрэнхы түсэб» табигда...лаа. Энэ хэрэгтэ хэдэн олон организацинууд, эмхи...нүүд хабаадалсана.
...түсэбэй ёһоор 150 мянган гектар хэрэглэгдэдэггүй ... ашаглагдахаар хараалагдана.
...РАГ ДЭЭРЭ: «Армгипрозем» институдай хүдэлмэ...д юрэнхы түсэбэй проектын дэргэдэ. Зүүн гарһаа: ... мэргэжэлтэ А. Погосян, техническэ таһагай на... П. Согомонян ба Г. Маминконян гэгшэд.
ТАСС-ай фотохронико.

ТАБАН ЖЭЛ АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

СҮҮДХЭДЭ — 3000 ТОННО

Нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг Бага-Холбоолжоной уурхайн коллектив 1976 оной, мүн лэ арбадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэнхэй. Уурхайн хүдэлмэришэд ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Газар малтадаг экскаваторнуудай экипажнууд дундаа мүрысэдэг, ажалай дүн үдэр бүри согсолон гаргажа, саашадаа бүри һайнаар хүдэлжэ, даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ, хүдэлмэриин шанарые бүри һайжаруулха тухай хэлсэдэг.

Эрхим түрүү ажалаараа холо ойгуур суурхаһан хүдэлмэришэд эндэ ехэ олон. Экскаваторай ахалагша машинист Анатолий Кузьмич Шевченко уурхайн дүршэл шадабаритан бэрхэ хүдэлмэришэдэй нэгэн мүн. Халаанай туршада экскаватораа минутынше туршада миин байлгангүйгөөр хүдэлгэнэ. Газар малтаха даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, үндэр бүтээсэ туйлана. Анатолий Кузьмич Шевченкын хүтэлбэрилдэг экипажай коллектив 1976 оной даабариһаа гадуур 150 мянган кубометр газар малтахаар социалис уялга абаһан юм. Эдэнэр таба һарын даабариһаа гадуур 120 мянган кубометр газар малтаба.

Машинист Петр Илларионович Коноваловай нэрэ соло «Востсибуголь» трестын хүдэлмэришэдэй дунда мэдээжэ болонхой. Олон жэлэй туршада эрхим һайнаар хүдэлжэ байһанайнгаа түлөө Октябриин Революциин, Ажалай Улаан Тугай орденүүдээр шагнагдаһан. Тэрэнэй үбсүүндэ «Шахтёрой алдар солын» гурбан шатын тэмдэгүүд ялардаг. П. И. Коновалов ЭКГ-4 түхэлэй экскаватораар жэлдээ 1 миллион кубометр газар малтаха гэһэн үүсхэл хэдэхэн жэлэй саана гаргаа бэлэй.

Мүнөө нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг уурхайн хүдэлмэришэд жэлдээ 1 миллион 200 мянган кубометр газар малтадаг болонхой. П. И. Коноваловай экипаж юһэдэхи табан жэлэй даабари дүрбэн жэл соо дүүргээ бэлэй. Арбадахи табан жэлэй даабари мүн лэ болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, эршэтэй шангаар хүдэлнэ. Халаанай даабариһаа гадуур 500—600 кубометр газар малтажа, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябана.

А. Г. Бобыкин, Г. С. Покацкий гэгшэдэй нэрэнүүдые дурдангүй гарахаар бэшэ юм. Эдэнэр газар малтадаг экскаваторнуудые миин байлгангүйгөөр ашаглажа, халаан, недели, һара бүриин гөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, олоной һайшаал магтаалда хүртэнэ. Манай уурхайн коллектив соо ажалай журам эбдэдэг, гээгдэлдэ ороһон хүдэлмэришэд үгы юм. «Булта нэгэнэй, нэгэн бултанай түлөө» гэһэн урия доро хүдэлжэ, нүүрһэ мал таха даабаряа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Энэ жэлэй таба һарын даабариһаа гадуур 31 мянган тонно нүүрһэн малтагдажа, 142 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 99 мянган түхэригэй сэбэр олзо үйлэдбэридэ оруулагдаа. Коллективнай июнь һара соо бүри шангаар хүдэлжэ байна. Сүүдхэдэ 2700 тонно нүүрһэ малтаха даабаряа 2900—3000 тоннодо хүргэнэ. Манай уурхайн хүдэлмэришэд энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана.

В. СТАТКЕВИЧ,
Бага-Холбоолжоной уурхайн инженер.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ТОДОРОО

Республикымнай модо бэлэдхэгшэд, модо болбосоруулагшад арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар амжалта туйлажа байна. Продукци гаргаха таба һарын түсэб 103,2 процент дүүргэгдэж, түсэбһөө гадуур 1693 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Гүрэнэй түсэб бүхы технико-экономическа талаараа дүүргэгдэһэн байна.

«Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинууд бэлэдхэгдэһэн модые үлэгдэл, хаядаһагүйгөөр сүм хэрэглэхэ гэһэн зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлнэ. Тиигэжэ жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 35,1 мянган кубометр технологическа зомгооһон үйлэдбэрилэгдэжэ, целлюлозно промышленностиин предприятинуудта эльгээгдээ.

Хүрбын, Хориин, Итанцын, Байгалай, Баргажанай леспромхозууд, Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель бүтээдэг комбинадай коллективүүд нэгэдэлэй предприятинуудай дундаһаа таба һарын үрэ дүнгүүдээр түрүүлжэ гараа.

Модо бэлэдхэлэй пунктнуудта, мастерска участогуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд һара бүхэндэ согсолон гаргагдана. Май һарын дүнгүүдээр Итанцын леспромхозой модо бэлэдхэлэй Бурля пунктын модошод түрүү һуури эзэлһэн байна. Энэ коллектив модо бэлэдхэхэ, ашаха һарын түсэбые 118,5 процент дүүргээд, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсые 111,0 процентдэ хүргөөд, дамжуулгын Улаан тугта. 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэбэ. Хандагайн леспромхозой модо бэлэдхэлэй Хандагайн пунктын модошод 2-дохи һуурида гараа.

Мастерска участогуудай дундаһаа Хориин леспромхозой мастер А. В. Пластининэй даадаг участок эрхимлэбэ. Участок модо бэлэдхэхэ даабаряа 125 процент дүүргээ, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай комплексно бүтээсэ 155 процент болоо.

Итанцын леспромхозой мастер А. Г. Черняевай, Хүрбын леспромхозой мастер Ю. В. Вахрушевай, Ардасанай леспромхозой мастер А. А. Синицинэй даадаг участогууд 2-дохи, 3-дахи мүнгэн шангуудта хүртэһэн байна.

М. КАЛЕКИН,
«Забайкаллес» нэгэдэлэй таһагай начальник.

Хоёрдохи кварталай үйлэдбэриин түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ Сэлэнгын ЦКК-гай электромеханическа цехэй коллектив бусад цехүүдтээ ехээр туһална.

Энэ цехтэ 86 хүн хүдэлнэ. Хоёрдохи кварталда социалис мүрысөөндэ электромеханигууд түрүүлжэ ябана. Жэлэй эхинһээ эндэ 6040 түхэриг алмаһан байна. В. В. Ремезова, В. И. Зорина, Н. К. Крушинский гэгшэд эрхим һайн ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү электромонтер Н. К. Крушинский.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ҺАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР ЭХИЛХЭНЬ

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагаймнай ажахынуудта хониной нооһо хайшалха халуун хаһада бэлдэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Һүүлэй мэдээгээр, «Искра», «Родина», «Коммунизм» колхозууд пунктнуудаа заһабарилжа, досоохи түхеэрэлгэнүүдыень һуулгажа, хониной нооһо хайшалхаар бэлэн болгоод байнхай.

Мүнөө жэл аймагай ажахынуудай хайшашад хонидой нооһо түргэн аргаар хайшалха байна. Тиимэһээ пунктнуудай түхеэрэлгэнүүд нимэ аргада тааруугаар һуулгагдаа. Жэшээлбэл, 4,5 мянган хониной нооһо хайшалха түсэбтэй «Искра» колхоздо 48 электромашинкатай нэгэ томодхогдоһон пункт түхеэрэгдээ. Эндэ хайшашад булта түрүү арга хэрэглэхэ юм.

Хониной нооһо хайшалалгые эмхитэйгээр ябуулхын хажуугаар гүрэндэ тушаагдаха хони шахан таргалуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Байгша ондо 29 мянга шахуу хони тусхай байрада байлгажа, шахажа таргалуулаад, тус бүриин 40 килограмм шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта тушаагдаха юм. Эдэ хонидто сабшажа эдюулхээр 825 гектарта обёос горохон холисо таригдаа. Үүсэлгэдэхэ хонидоо богони болзорто шахажа таргалуулхын тула түрүүлэн нооһыень хайшалха юм.

И. СЕМЕНОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай хүдөө ажахын управлениин зоотехник.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ СОЦИАЛЬНА ТЭДХЭМЖЫН МИНИСТРЭЭР Е. Ф. ЕЛИЗОВЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтообо:

Буряадай АССР-эй социальна тэдхэмжын министрээр нүхэр Елизов Евлампий Федоровичые томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан
1976 оной июниин 25.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай саг үргэлжын комиссинуудта

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын ба коммунальна ажахын комиссинуудай хамтын заседани июниин 24-дэ Кремль дотор болобо «Городуудай, городуудтахи районуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гол эрхэнүүд ба уялганууд тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай үндэһөөр, гэр байрын гүрэнэй фондые, коммунальна ажахын барилгануудые хүтэлхэ асуудал хаража үзэгдөө.

Городуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай материальна ба заһабарилга-барилгын баазые бэхижүүлхэ, гэр байрын-коммунальна ажахыда шэнэ техникэ үргэнөөр хэрэглэхэ, коммунальна машина бүтээлгын хэрэг хүгжөөхэ, һалбаридахи материально-техническэ хангалга һайжаруулха, мэргэжэлтэдые, шадамар хүдэлмэришэдые бүри олоор бэлдэхэ шухала гэжэ үгэ хэлэгшэд тусхайлан тэмдэглээ.

Дурсагдагша комиссинууд зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа зохихо тогтоол гаргаба.

Хубилан һалбарһан хойто хизаар

Якутскда зарлагдаһан бүхэсоюзна научна конференци КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр совет хойто хизаарай арадуудай байдалые социалис еһоор шэнэдхэн хубилгаха ба саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудта зорюулагдаа. Москваһаа, Ленинградһаа, Сибирьһээ, Алас-Дурнаһаа, холын хойто хизаарһаа ерэһэн эрдэмтэд болон мэргэжэлтэд, РСФСР-эй национальна республиканuудай, округуудай ба областьнуудай түлөөлэгшэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадаба.

Ороной хойто хизаарые үргэлжэ дээрэнь хүгжөөлгын хэрэг улам түргэдхэхэ талаар сугларһан дүй дүршэлые согсолһон, һанамжа дурадхалнуудые тодорхойлон хараалһан байна. Эндэхи үргэн нэлэнхы газар дайда хүгжэлтэ түгэс промышленность ба хүдөө ажахытан, түрүү эрдэм болон соёлтон хизаар болон һалбаранхай гэжэ тэмдэглэгдээ.

Хойто хизаарай арадууд КПСС-эй ленинскэ национальна политикын ашаар, агууехэ ород арадай, СССР-эй бусад арадуудай үнэн сэдьхэлэй туһаламжын ашаар социализм эдэбхитэйгээр байгуулалсажа байна.

Конференцидэ хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ бэшэг баталан абаба.

ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ҺАРА

Урда Корейһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргуулхыч, ороноо амгалан демократическа гуримаар нэгэдхэхын түлөө корей арадай тэмсэлые дэмжэн талархалгын һара Советскэ Союзда июниин 25-һаа эхилээ.

Совет-корейн хани барисаанай бүлгэмэй түбэй правлениин түрүүлэгшэ, СССР-эй министр Н. Н. Тарасов ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ хэлэбэ: Эб найрамдал хангаха, уласхоорондын шаҳардуу байдалай һуларалгые улам батадхаха зорилготой КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые совет хүнүүд ехэтэ һайшаана. Корейн дотоодын хэрэгүүдтэ гадаадаһаа хамааралгые болюулгахын түлөө, ороноо амгалан еһоор нэгэдхэхэ ябадал туйлахын түлөө корей арадай тэмсэлые эдэбхитэйгээр дэмжэжэ байһан ушар дээрэ дурсагдаһан хараа бодолой бодото бэелэлнүүдэй нэгэн болоно.

Иорданиин король нютагаа бусаба

Иорданиин Хашимитскэ королевствын король Хусейн Бен Талал, королева Алия нютагаа бусахын тула июниин 24-дэ Москваһаа мордоо. Эдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэһэн юм. Хүндэтэ айлшад Ленинградта, Сочидо хүрэһэн байна.

Иорданиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэһэн аэродром дээрэһээ Иорданиин король ба королевые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко үдэшэбэ.

НЭГЭДЭМЭЛ, ОЛОН ҮНДЭҺЭ ЯҺАТАНАЙ

Арад зоной ажабайдалтай уг үндэһөөрөө холбоотой совет литература манай бодото байдалда хабаатай шухалын шухала асуудалнуудые хододоо шэнжэлэн тайлбарилдаг юм. Тиимэһээ тэрэнэй, гол геройнь — мүнөө сагай хүн, зохёон байгуулагша, коммунис дээдэ зэргын суртал бодолнуудые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгшэ болоно. Партиина ба арадай шэнжэ шанар уран үгын мастернуудай зохёол бүтээлэй гол удхань хододоо болодог байгаа, байна, байхашье. Июлиин 23-да Москвагай Кремлиин Ехэ ордон дотор хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһэн СССР-эй Уран зохёолшодой VI съездын делегадууд манай литературын хүгжэлтын дүнгүүд ба саашанхи зорилгонуудые нимэл хараа бодолнуудтайгаар сэгнэнэ.

Социализмын оршон байдалда хүнүүдые эрхим гурим заншалтайгаар хүмүүжүүлхэ зорилгонууд арад түмэнэй ниитэ гүрэнэй зорилгонуудай ёһоор үдэр бүри, бодото дээрээ шиидхэгдэнэ гэжэ **Виталий Озеров** (Москва) тусхайлан тэмдэглэбэ.

Ажалай баатарнуудта, ёһо гуримай ба уг заншалай асуудалнуудта зорюулагдажа республика дотор зохёогдоһон романууд ба туужанууд үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада олоной һонирхол үүсхэһэн, эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэгдэһэн байна гэжэ **Григол Абашидзе** (Грузи) хэлээ.

Уран зохёолшын граждан хараа бодолые, ажабайдалда тэрэнэй ямараар хандадагые сэгнэлгын талаар тон шухала эшэ үндэһэн болодог зүйлнүүд тухай — сагай эрилтые хараада абалга тухай **Борис Олейник** (Киев) хэлэбэ.

Литература гээшэ хүнэй оюун бодолдо нүлөөлдэг формонуудай нэгэн болоно. Мүнөөнэй гайхамшаг сагые зураглан харуулха, энэ үеын хүнүүдые зураглан харуулха, зохёолнуудайнгаа хуудаһануудта хүдэлмэришэ хүниие ёһотой һайнаар элирхэйлэн харуулха гээшэ уран зохёолшодой арюун уялга болоно, гэжэ **Вадим Кожевников** (Москва) тусхайлан тэмдэглээ.

Мирзо Турсун-Заде (Таджикистан), **Павел Боцу** (Молдави), **Сергей Михалков** (РСФСР), **Анатолий Ананьев** (Москва), **Ануарбек Алимжанов** (Казахстан) болон бусад уран зохёолой шухала асуудалнууд дээрэ тогтон хэлэбэ.

• • •

Гадаадын уран зохёолшодой эмхинүүдэй түлөөлэгшэд СССР-эй уран зохёолшодой VI съездэ амаршалгануудтайгаар хандаа.

Съездын делегадууд ба айлшад июниин 23-да В. И. Ленинэй мавзолейдэ ошоһон, венок табиһан байна. Эдэнэр минутын туршада дуугай зогсожо, Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигшын дурасхаалые хүндэлэн ёһолбо.

Олон үндэһэ яһатанай совет литературын түлөөлэгшэд Кремлиин хана шадар Танигдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэ венок мүн лэ табяа.

Съездэ хабаадагшад энэл үдэр А. Пушкинай, М. Горькиин, В. Маяковскиин памятнигуудай дэргэдэ сэсэгүүдые табиба.

• • •

Шэнэ ёһоной хүниие, коммунис общество байгуулагшые хүмүүжүүлэн болбосоруулгын арюун һайхан хэрэгтэ уран бэлигээрээ алба хэхэ гээшэ совет литераторнуудай нангин уялга болоно. Энэ ушарые СССР-эй уран зохёолшодой VI съездэ хабаадагшад дахин, дахин тусхайлан тэмдэглэбэ. Совет арадай шэн габьяата ажалые, дайшалхы баатаршалгые, мүнөө сагай хүниие гол герой болгоһон зохёолнууд һүүлэй жэлнүүдтэ бүтээгдэһэн байна гэжэ олон үндэһэ яһатанай уран үгын мэргэжэлтэдэй түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

Съездын июниин 24-нэй заседани дээрэ үгэ хэлэһэн **Камиль Яшен** (Узбекистан), **Федор Абрамов** (Ленинград), **Альфонсас Малдонис** (Литва), **Тендик Аскаров** (Киргиз), **Афанасий Салынский** (Москва), **Михаил Храпченко** (Москва), **Микола Бажан** (Киев), **Ташли Курбанов** (Туркмени), **Константин Симонов** (Москва), **Вардгес Петросян** (Армени), **Александр Чаковский** (Москва) болон бусад олон шухала асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулба.

Гадаадын уран зохёолшодой эмхинүүдэй түлөөлэгшэд СССР-эй уран зохёолшодой VI съездэ амаршалгануудтайгаар хандаа.

Удаа тээнь делегадууд СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной хүтэлбэрилхы органуудые һунгажа эхилбэ.

(ТАСС).

ҮНДЭР АШАГ ҮРЭ, ЭРХИМ ШАНАР— АМЖАЛТЫН АРГА НҮХЭСЭЛ

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой партийна организациин хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

«Оронойманай үмэнэ табигдажа байгаа экономическа ба социальна олон янзын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада ажалай бүтээсые хурдан түргэнөөр дээшэлүүлхэһээ, бүхы ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые эрид шууд дээшэлүүлхэһээ ондоо арга зам байхагүй», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев партиин XXV съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо онсо тэмдэглээ һэн. «Ашаг үрэдэ түшэглэхэ гээшэ... манай экономическа стратегиин шухалын шухала таһаршагүй хубинь болоно», — гээд нүхэр Л. И. Брежнев хэлэхэдээ, оронойманай ажалшадай саашадаа ямар шэглэлтэйгээр ажалаа ябуулха байһыень тодо болгон харуулаа.

Энээнһээ уламжалан манайшье заводой коллективэй арбадахи табан жэл соо, саашадаашье хэхэ хүдэлмэриин гол һудаһан, шэглэл тодорно. Тиимэһээ энэ талаар хэхэ ажалайнгаа түсэб табижа, мүнөө бэелүүлжэ эхилээд байнабди. Продукциин шанар һайжаруулхын, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрһэн тэмсэл соогуур олдоһон зарим тэды дүй дүршэл тухайгаа эндэ хөөрөөд туршаха һанаан бии. Тиигэхэ зуураа, нэн түрүүн юндэхи табан жэл соо юу хэһэн тухайгаа хэлэхэб. Юуб гэхэдэ, ямаршье һайн һайхан, шэнэ юумэ хэжэ эхилхэдээ, бодото байдалда түшэглэхэ хэрэгтэй ха юм.

ТАБАН ЖЭЛНҮҮДЭЙ БЭЛШЭР ДЭЭРЭ

Юһэдэхи табан жэлэй турша соо манай завод хурдан түргэнөөр хүгжэһэн байна. Үйлэдбэриин юрэнхы хэмжээн 3, ажалай бүтээсэ 2.1 дахин дээшэлээ. Онсолходо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриин хэмжээнэй бүхы ургалтын 96,8 процентнь туйлагдаа һэн. Манай предприятиин гаргадаг 4 янзын зүйлдэ Гүрэнэй шанарай тэмдэг олгогдоо. Гадна техническэ хиналтын таһагай зүгһөө ажаглалтагүйгөөр бүхы продукциин 97,5 процентнь тушаагдадаг болоо.

Гансал эрхим шанартай продукци гаргадаг болохын түлөө мүрысөөн манай завод соо үргэнөөр дэлгэрһэн байна. «Эрхим шанарай бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ энэ талаар амжалта туйлаһан коллективтэ олгогдодог юм. Энэ мүрысөөндэ заводоймнай комсомол-залуушуулай 80 бригада хабаадалсана. Иимэ хүдэлөөнэй удха шанар тон ехэ. Залуу хүбүүд, басагад халаанайнгаа даабари дүүргэбэл, һанаа амар ябадаг байһан һаа, мүнөө хажуудахи нүхэдэйнгөө ажалаар һонирходог, продукциин шанарта онсо анхарал хандуулдаг болоо ха юм. Гадна 600 гаран хүдэлмэришэд өөһэдынгөө хиналта доро ажаллаха эрхэдэ хүртөө. Энээндэ тус хүдэлөөн горитой нүлөө үзүүлээ ааб даа.

1975 ондо хабсаргагша Пётр Бусовиков «Зэмдэггүй һайн продукци тушаалгаяа — өөрын шанарай тамга хүрэтэр» гэһэн уряатай үүсхэл гаргаһан юм. Энэ үүсхэлыень 1100 гаран хүн дэмжээ. Эдэнэрэй 984-ниинь абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, 500-ниинь өөрын шанарай тамгатай болоһон юм. Партиин XXV съездын боложо дүүрэһэнэй һүүлдэ коммунист Петр Бусовиков «Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэһэн Москвагай промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдэй үүсхэлые завод соогоо нэн түрүүн дэмжэжэ, мүнөө 1158 хүдэлмэришэд энэ уряа доро ажаллана.

Эндэ бригадануудай дунда дэлгэрһэн эрхим шанаран түлөө мүрысөөнэй нэгэ шухала шэнжэ тухай хэлэлтэй гэжэ һанагдана. Комсомол басаган А. Алёшинагай жэшээгээр хоорондоо мүрысэхэ гэжэ шиидэһэн бригаданууд дам дамаа, бэе бэедээ дамжуулан продукци бүтээдэг тула өөһэд өөһэдыгөө хиналсаха тусхай хэлсээнүүдые баталдаг болоһон байна Комсомол-залуушуулай 62 бригада энэ хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Энээнэй ашаар мүрысэжэ байһан бригадануудта голодоһотой продукци гаргаха ябадал, шанар муутай детальнуудые гаргадагһаа болижо, цехүүдэй хоорондо ушардаг зүрилдөөнүүд эрид үсөөрһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, В. В. Стефураган даадаг бригадада гаргадаг бүхы продукциинь 2,07 процентнь голодоһотой байдаг байһан һаа, мүнөө оройдоол 0,17 процент болоо. Гадна техническэ хиналтын таһагай зүгһөө хэгдэдэг ажаглалтанууд 15 процентээр хороһон байна.

Хараад үзэхэдэ продукциин шанар һайжаруулха үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар манай заводто горитой юумэн хэгдээ. Тиимэһээ арбадахи табан жэл соо энэ талаар хүдэлмэри ябуулхадаа, хэрэглэхэ зарим тэды дүй дүршэлтэй байһамнай эли. Гэбэшье үшөөл ушардаг дутуу дунданууд тухайгаа хэлэнгүй гарахын аргагүй гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, эдэнээ усадхаагүй һаамнай, амжалта туйлахада бэрхэтэй болохо байна бшуу.

Голодоһотой продукци гаргаһанһаа боложо, [illegible] ехэ хохидолдо ороно. 1975 ондо энээнһээ боложо, 150 мянган түхэригэй гарзада ороһон байнабди. Технологическа, финансово-экономическа журам сахиха, үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхэ, материально-техническэ хангалга һайжаруулха, кадрнуудые бэлдэхэ, зохид сооһь хубаарилан табиха талаар горитой дутуу дунданууд ушарна. Жэшээлхэдэ, сэрэгэй уялгата албанда татагдаһан станочнигуудые һэлгэхэ хүдэлмэришэд саг соогоо бэлдэгдэнэгүй. Энээнһээ болоно хэды шэнээн ехэ гарза хохидолдо ороно гээшэбиодиі

Нигээд байхадаа арбадахи табан жэл соо юу хэхэ ёһотой болонобибди. Нэн түрүүн гаргагдажа байһан бүхы продукциин хэмжээн 2.1 1 дахин дээшэлүүлэгдэхэ. Тиихэдээ хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулхагүйбди. Ажалай бүтээсые 196 процентээр дээшэлүүлһэнэй ашаар лэ энэ туйлагдаха юм. Гадна бүхы хүдэлмэриингөө шанарые дээшэлүүлээгүй һаа, мүртэй һайн үрэ дүн харуулхагүй хабди гэжэ бидэ һайн ойлгонобди. Тиимэһээ бүхы хүдэлмэриин шанар һайжаруулхада, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэдэ нүлөөлхэ шэнэ гурим нэбтэрүүлхэ гэжэ шиидээбди.

КСУКП гэжэ юун бэ?

«Продукциин шанарые комплексно аргаар хүтэлбэрилхэ гуримые (КСУКП) зохёон байгуулха, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар Львовско областиин түрүү промышленна предприятинуудай партийна организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол 1975 ондо гараа һэн. Энэ тогтоол манай онсо анхарал татаа. Тиигэжэ 1975 оной сентябрь соо заводоймнай партком энэ дүй дүршэлые шэнжэлхэ талаар бэелүүлэгдэхэ түсэб зохёоһон юм.

Энэ түсэбэй ёһоор КСУКП-ые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар бии байһан методическа заабаринуудые, Львовско областиин промышленна предприятинуудай партийна организацинуудай дүй дүршэлые шэнжэлхэ, КСУКП нэбтэрүүлхэ хүтэлбэрилхы орган бии болгохо зорилго табигдаһан юм

Тиигэжэ КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой үндэһөөр бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэб заводой партком 1976 оной февралиин 13-да зохёожо табяа һэн. Энэ түсэб дүрбэн хубиһаа бүридэнэ.

Эмхидхэлэй хуби соо иимэ юумэнүүд хараалагдана. Нэн түрүүн КСУКП нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриие залан хүтэлбэрилхэ бүлэг бии болгогдохо ёһотой. Энээнэй бүридэлдэ ороһон хүнүүд һаяын сагта бэелүүлэгдэхэ шухала зорилгонуудые тодоруулхаһаа гадна, продукциин шанарые хүтэлбэрилхэ гуримые, энэ талаар бии байһан функциональна схемэнүүдые шэнжэлхэ, хэгдэһэн хүдэлмэриин ашаг үрые, хэр туһатай байһыень элирүүлхэ уялгатай болоһон юм.

1976 оной февраль соо бии болгогдоһон КСУКП нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриие залан хүтэлбэрилхэ бүлэг (КРГ) (ударидагшань заводой ахамад хинагшын орлогшо В. И. Карпуков) предприятиин гаргажа байһан продукциин шанарые нарииваар шэнжэлээ, манай заводой эрхэ байдалда таараха КСУКП-ын функциональна схемэ зохёогоо. Тиигэжэ энэ талаар ябуулагдаха хүдэлмэри гуримшуулха арга боломжотой болообди.

Продукциин шанар һайжаруулха талаар бии байһан документациие шэнжэлхэ, стандартнуудые зохёон байгуулха, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, эдэнэй тооe зохид сооһь тааруулан олохо гээд **стандартнуудые зохёон байгуулга ба үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ гэһэн хуби** соо бэшээтэй. КРГ-гэй гэшүүд энэ талаар горитой хүдэлмэри хээд байна. Нэн түрүүн цехүүд болон албануудайнгаа, предприятиингаа бүридэлыень, байгуулгыень шэнжэлээ. Удаань үйлэдбэридэ сагдары нэбтэрүүлэгдэхэ ёһотой стандартнуудай тоо элирүүлһэн, предприятиин КСУКП-ын гол стандарт бии болгоһон байха юм. Гадна цех, таһаг бүхэнэй хүдэлмэриие сэгнэхэ, шанар шалгаха ниитын комиссинуудай ажал ябуулга тухай стандартнууд баталагдаа. Мүнөө заводой КСУКП-ын гол стандартын үндэһөөр, өөһэд өөһэдын стандарт зохёохо даабари таһаг, цех бүхэнэй албанууд-та үгтөөд байна.

«Социалис мүрысөөнэй эмхидхэл» гэһэн хуби соо баһал тон шухала хэмжээ ябуулганууд хараалагдана. Мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаха шэнэ гурим зохёогдожо, гансал эрхим шанартай продукци гаргагшадай слеүүд үнгэргэгдэдэг болохо юм. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл олоной дунда нэбтэрүүлэн тарааха хүдэлмэри гуримшуулагдаха ёһотой.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хуби продукциин шанарые комплексноор хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ горитой һуури эзэлнэ. Парткомой заседанинууд болон партийна эхин организацинуудай суглаануудай үзэмжэдэ КСУКП нэбтэрүүлгэдэ хабаатай асуудалнууд саг үргэлжэ табигдажа, энээнэй түлөө харюусалгатай хүнүүд тоосоо барьдаг байха юм. Гадна, заводой олон хэһэгээр гарадаг газетын хуудаһануудта КСУКП тухай материалнууд ходо гаргагдаха, «Молодость» гэжэ радиогазетэ дамжуулгануудайнгаа олонхиие энэ асуудалда зорюулха болоно.

Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые шэмэглэн гоёожо, цех, таһаг бүхэндэ үлгэхэ, тэдэниие саг үргэлжэ шэнэлжэ байха зорилго мүн лэ табигдана. Гадна заводто хүдэлжэ байһан бүхы зоной һуралсалда онсо анхарал хандуулагдаха юм. Тиимэһээ экономикын эрдэм шудалха семинарнууд, коммунис ажалай һургуулинууд бүри олошоруулагдажа, партийна болон комсомолой политическэ һуралсал бүри үргэдхэгдэхэ болоно.

Иимэ туһатай хэрэгэй эхи табяад байхадаа, тон ехэ харюусалга даажа абаһанаа манай заводой коммунистнууд һайнаар ойлгоно. Тиимэһээ партком тэдэнэртэ түшэглэн, бүхы хэмжээ ябуулгануудаа бэелүүлдэг. 1976 оной февральһаа хойшо үнгэрһэн хугасаа соо яһала горитой хүдэлмэри хэгдэжэ, зарим тэды һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаба.

Михаил Михайлович Убеев 1976 оной декабриин тоосоогоор ажаллана. Халаанайнгаа даабариин 107 – 108 процент дүүргэдэг энэ түрүү хүдэлмэришэн гансал эрхим шанартай продукци гаргадаг юм. Тиигэжэ ашаг үрын, шанарай табан жэл гэжэ соносхогдоһон арбадахи табан жэлые ажалай үндэр амжалтаар эхилбэ. Саашадаа эршэеэ һуладхангүй хүдэлхэ эрмэлзэлтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй орденто фрезеровщик М. М. Убеев.

Г. ЭРДЫНЕЕВЭЙ фото.

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ, ХАРЮУСАЛГА; ХҮТЭЛБЭРИ

КСУКП-ые манай предприятида нэбтэрүүлхэдэ нүлөөлхэ зохисотой арга боломжонуудые элирүүлһэнэй һүүлээр энэ талаар хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэб партком зохёогоо гэжэ дээрэ хэлээ һэмди Тиихэдээ бүхы партийна эхин организацинуудта хамтын суглаануудые үнгэргэжэ, КСУКП нэбтэрүүлхэ талаар бэелүүлхэ хэмжээ ябуулгануудаа элирүүлхэ зорилго урдань табигдаһан юм. Энэ ушарта парткомой түсэб гол хүтэлбэринь болохо ёһотой һэн.

КСУКП нэбтэрүүлхэ хэрэгые хинаха, хүтэлбэрилхэ зорилготой комисси парткомой дэргэдэ энэ үедэ бии болгогдоо. Хахад жэл соо дүүргэгдэхэ түсэбэй ёһоор хүдэлдэг энэ эмхи тон шухала, анхарал хандуулма асуудалнуудые элирүүлээд, бэлдээд, парткомой заседаниин үзэмжэдэ табина. Тиигээд парткомой шиидхэбэреэр зариманиинь заводой партийна хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Жэшээлхэдэ, «КСУКП нэбтэрүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха талаар заводой таһагуудай партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал байгша оной майн 19-дэ болоһон партийна хамтын суглаан дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Заводой ахамад хинагша Г. П. Степанов элидхэл хээ.

Энэ суглаан ехэ һайнаар үнгэрөө, туһатай байгаа. Коммунистнууд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, олон тоото шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэһэн, дутуу дундануудые усадхахада ехэ туһа хүргэхэ дурадхалнуудые оруулһан байха юм.

Кадрнуудые бэлдэхэ, хүмүүжүүлхэ, зүбөөр хубаарилан табиха асуудалда түбхын түрүүндэ анхарха ёһотой байһанаа манай заводой партком һайн ойлгоно. Онсолходо, КСУКП нэбтэрүүлхэ хэрэгые залан хүтэлбэрилхэ бүлэгэй гэшүүдые партком ехэ нариинаар шэлэн олоһон, цехүүд болон таһагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй даажа байһан тушаалаа хэр зэргээр дүүргэхэ шадалтай байһаниие элирүүлһэн байха юм. Энэ ушарта партийна эдэбхитэдэй, партийна эхин организацинуудай үүргэ горитой. һүүлэй хоёр һарын туршада заводой цехүүд болон таһагуудай 14 хүтэлбэрилэгшэд һэлгэгдээ. Тэдэнэй оронда залуу мэргэжэлтэд томилогдобо. Эдэнэр бултадаа эмхидхэхы шадабаритай, эдэбхитэй, түрүү, шэнэ юумые залан сэхээр нэбтэрүүлжэ шадаха зон байха юм Гадна, «хүтэлбэрилхы хүдэлмэриин шанар» гэһэн үгэнүүдэй удхые хүсэдөөр ойлгоһон түрүү хүнүүд шуу.

Мүнөө үедэ ямар зорилгонууд табигданаб? Нэн түрүүн партиин XXV съездын материалнуудые шэнжэлхэ, шудалха хэрэгые улам эршэдхэхэ ёһотойбди.

Манай партком заводойнгоо бүхы хүдэлмэришэд болон хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсалай гурим зохёогоо. Жэшээлхэдэ, заводой ахамад мэргэжэлтэдэй, цехүүд болон таһагуудай начальнигуудай, партийна эхин организацинуудай секретарьнарай һуралсал эхилэнхэй. Мүнөө түрүүшын 2—3 хэшээл үнгэргэгдэбэ. Хамта дээрээ иимэ 15—15 хэшээл болохо юм.

Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсал һаяар эхилхэнь. Эдэнэр байгша оной августын нэгэн болотор һураха байна.

1976 оной октябриин 15 болотор хүдэлмэришэдэй һуралсал үргэлжэлхэ хараатай Эндэ экономическа мэдэсыень эрид дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулха болонобди.

КПСС-эй XXV съездын боложо дүүрэһэнһээ хойшо горитой саг үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо продукциингаа шанар һайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй-техническэ, ниитэ политическэ горитой хүдэлмэри ябуулагдаба. Энээнэй ашаар хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл, харюусалга ехээр дээшэлээ Гэдэнэр шанар һайжаруулха хэрэгые уялгалта хэрэгнай гэжэ тоолоно.

Тиимэһээ олон шэнэ үүсхэл, хүдэлөөнүүд мүндэлнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Барановагай даадаг хэбшэдэй бригадын гэшүүд хиналта доро, «Бүхы бригадаараа өөһэдын шанарай тамгатайгаар хүдэлдэг болоё!» гэһэн уряатайгаар заводойнгоо хүдэлмэришэдтэ хандаа һэн.

Тус үүсхэл халуунаар дэмжэгдээ. Энэ һайн һайхан хүдэлөөнэй нүлөөлхы үүргые саашадань улам дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдаһан зандаа. ВЛКСМ-эй комитет комсомолой хубиин шанарай тамга бии болгоо. Өөрынгөө хиналта доро хүдэлжэ байһан комсомолшуудай эрхимүүдынь энэ тамгада хүртэхэ эрхэтэй юм. Гадна ВЛКСМ-эй комитедэй дэргэдэ продукциин шанарые хүтэлбэрилхэ штаб бии болгогдобо.

Хабсаралгымнай нэгэ цехэй коллектив «Үндэр культуратай цех» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэе гэһэн уряа гаргаһан юм. Гансал эрхим шанартай продукци гаргахаһаа гадна, технологическа, ажалай, ниитын журам эрхимээр сахиха эрилтэ табигдана. Энэ үүсхэлыень 3 цех, мастерска 18 участок дэмжээ.

Заводойнгоо хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэй һайнаар ажаллаһанай, продукциин шанарые комплексноор хүтэлбэрилхэ гуримые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэнэй ашаар арбадахи табан жэл соо голодоһотой продукци гаргалгаһаа ородог байһан гарзаяа 25—30, техническэ хиналтын таһагай бусааһан продукци хэмдэнь хүргэһэнһөө ороһон гарзаяа 24 процентээр доошолуулха зорилготойбди. Арадай хэрэглэмжын эд товарай олонхи зүйлнүүдые Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэйгээр худалдаа наймаанда гаргадаг болохын түлөө тэмсэхэбди.

Иимэ ехэ зорилгонуудые урдаа табяад байхадаа, манай заводой коллектив хүсэ шадалаа гамнангүй, тэдэнээ бэелүүлхын түлөө ажаллаха эрмэлзэлтэй, дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой гэһэн тобшолол хэмээр.

В. НИМАЕВ,
прибор бүтээлгын заводой парткомой секретарь.

«Эрхим шанарай бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байһан Маргарита Климовагай бригада социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ иладаг юм. Бригадирынь 1978 оной тоосоогоор ажаллажа, гансал эрхим шанартай продукци тушаана, бригадын гэшүүн бүхэн тэрээн шэнги һайнаар ажалладаг болохо гэжэ оролдоно. Маргарита арадай хинагша юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Маргарита Климова.

А. ДРЕМОВЭЙ фото.

«Агидель» тухэлэй электробритвэ бүт[illegible] ажалда олон зон хабаадалсадаг. Конструкторнууд, технологууд, хэдэн мэрг[illegible] лэй хүдэлмэришэд... Зүгөөр тус зүйл ха[illegible] хабсаргагшадай гарта ороходоол бүтэ[illegible] болодог ааб даа. Татьяна Верцинская[illegible] даадаг хабсаргагшадай бригадын гэшүү[illegible] гансал эрхим шанартайгаар «Агидели[illegible] бүтээдэгээрээ алдар сууда гаранхай. Т[illegible] яна өөрөө коммунис ажалай ударник, халаанайнгаа даабариие 115—120 проц[illegible] дүүргэжэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө һа[illegible] һайхан үльгэр жэшээ харуулна. Тэрэ[illegible] бригадын гэшүүд «Агидель» тухэлэй [illegible]тробритвые Гүрэнэй шанарай тэмдэгт[illegible]гээр гаргаха хэрэгтэ горитойгоор хуби[illegible] оруулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Верцинская ажал[illegible]

А. ДРЕМОВЭЙ фото.

«Мэргэжэлээрээ эрхим» гэһэн нэрэ зэргэдэ 5-дахи разрядай мүлигшэ Леонид Николаевич Казаков таба удаа хүртэһэн юм. Эрхим шанартай хүдэлмэри хэдэг энэ мастер залуушуулые мэргэжэлдэ һургахадаа, арбадахи табан жэлэй онсо шэнжэ шанарые тодорхойлон, дүй дүршэлөө дамжуулдаг заншалтай. 9 жэл соо заводто хүдэлхэдөө, 7 жэлдэ өөрын шанарай тамгатайгаар ажалладаг тэрээндэ залуу хүбүүд, басагадта хэлэхэ, зааха юумэниинь ехэ гээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Л. Н. Казаков.

А. ДРЕМОВЭЙ фото.

КПСС-эй РАЙКОМУУДТА

ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД ХАРААЛАГДАА

КПСС-эй Захааминай райкомой ээлжээтэ пленум боложо үнгэрбэ. Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхэ зорилгоор КПСС-эй райкомой бэелүүлхэ эмхидхэлэй болон политическэ хэмжээ ябуулганууд тухай асуудал энэ пленум дээрэ зүбшэгдөө.

Тус асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. С. Бадмаев дэлгэрэнгы элидхэл хээ. Аймагай промышленностиие, илангаяа Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ зорилго хараалагдана. Арбадахи табан жэлэй туршада Юнхэрэй уурхайн үйлэдбэриин хүсэн юһэдэхи табан жэлэйхитэй сасуулхада, 2, 3 дахин ехэ болохо юм. Тус комбинадта шэнэдхэн заһабарилха шэнэ техникэ болон шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые нэмэн ашаглаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй.

Аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ энэ үедэ ехэ хубилалта туйлагдахаар түсэблэгдэнэ. Түбхын түрүүндэ совхозуудта мал ажал эрхилхэ хэрэг улам гүнзэгырүүлэгдэхэ, тэрэниие тусхай мэргэжэлтэйгээр хүгжөөхэ, фермэнүүдые томодхохо хэмжээн абтажа захалаа. Мал ажалай саашаа хүгжэлтэдэ тэжээлэй шиидхэхы һуури эзэлхэ ёһотой байһан тула сабшалан, бэлшээри үндэһөөрнь һайжаруулха, шэнэ газар элдүүрилхэ, уһалагдадаг газарай хэмжээе үргэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри бүтээхэ уялгатай байһанаа тодорхойлоо. Энэ табан жэлэй туршада тэжээл абалгые 1,5 дахин ехэ болгохо хэмжээн абтаха байна.

Дээрэ хэлэгдэһэн, мүн бусад шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ, арга боломжонуудаа элсүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай гол асуудалынь болоно гэһэн тобшолол пленумэй абаһан шиидхэбэри соо заагдаа.

А. ТУДУНОВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

УРАГШАТАЙГААР ШИИДХЭХЭ

Арбадахи табан жэлэй туршада дунда зэргээр жэл бүхэндэ 612 мянган центнерһээ бага бэшэ орооһо хураан абажа байха зорилго Улаан-Үдын аймагай колхозууд ба совхозуудай үмэнэ табигдана. Иигэжэ шадабал, орооһото ургамалнуудай ургасын хэмжээе юһэдэхи табан жэлэйхиһээ 43 процентээр дээшэлүүлхэ болоно. Гадна, хартаабха хоёр дахин, овощ ургуулга 63 процент ехэ болохо зэргэтэй.

Иимэ үндэр хэмжээндэ хүрэхын тула аймагай ажахынууд газар тариалангаа һайнаар эрхилхэ, үргэдхэхэ, тааруу зүбөөр хубаарилха, үрэһэнэй хэрэг һайжаруул[illegible] уялгатай. Эдээнтэй [illegible] хамта шэнэ газар ашагла[illegible] газарай хүрьһэнэй гэмт[illegible]тэй тэмсэхэ, уһалха гэхэ [illegible]тын шухалын шухала [illegible] жээнүүдые бэелүүлхэ [illegible]го табигдана.

Арбадахи табан жэлэй [illegible] сэбтэ даабариин ёһоор [illegible]ходо, энэ хугасаада ур[illegible] табан жэлэйхидэ орходоо [illegible]ха абалга хадаа 16 проц[illegible]һү —13 процент, ноопо 14 процентээр ургаха байна. [illegible] зорилго бэелүүлхын тула [illegible]лай ашаг шэмэ дээшэлүүл[illegible], бардам хүрэхөөр тэжээл [illegible]лэдхэхэ хэрэгтэй байһан[illegible] элитэ.

Аймагай хүдөө аж[illegible] үйлэдбэриие саашадань [illegible] жөөхэ хараа түсэбүү[illegible] урагшатайгаар дүүргэхэ [illegible]хидхэлэй политическэ хэ[illegible] ябуулгануудые тодорхо[illegible] шиидхэбэри КПСС-эй ра[illegible]мой пленум абаба. Энэ [illegible]далаар КПСС-эй райко[illegible] нэгэдэхи секретарь К. К. Ш[illegible]моевой хэһэн элидхэл [illegible]шэлгэ шударгыгаар үнгэр[illegible]. Хараалагдаһан эдэ хэм[illegible] ябуулгануудые, заатаг[illegible] дүүргэхын тула бодото [illegible]дэлмэри ябуулхыень КПС[illegible]эй райкомой пленум пар[illegible]на эхин организацинуу[illegible] ажахынуудай хүтэлбэр[illegible]шэд болон мэргэжэлт[illegible] уялгалаа.

КПСС-эй райкомой п[illegible]нум эмхидхэлэй асууда[illegible] раһан байна. КПСС-эй [illegible]комой бюрогой гэшүүнээр [illegible] секретаряар Г. П. Но[illegible]ский һунгагдаа.

СЭГНЭН БАТАЛБА

Улаан-Үдын ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдэй алдар соло республикаһаа холо саагуур таранхай юм. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, предприятиин хүдэлмэришэдэй бүтээһэн хэдэн эд хэрэгсэл Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Түсэбтэ арбадахи табан жэл — ашаг үрын, эрхим шанарай табан жэл мүн. Тиимэһээ заводой коллектив арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараанай шанарта онсо анхарал хандуулна. Продукциин шанар һайжаруулха зорилготой хүдэлмэри эндэ үргэнөөр ябуулагдадаг, мэргэжэл шадабари дээшэлүүлгын семинарнууд үнгэргэгдэдэг юм.

Аттестаци олгодог гүрэнэй комиссиин заседани һаяхан прибор бүтээлгын заводто болобо. Эндэ бүтээгдэһэн ажаһуудалай эд хэрэгсэлнүүдэй шанарые заседанида хабаадагшад шалгаһан. Ямаршье предприятиин бүтээн гаргаһан продукциин Гүрэнэй шанарай тэмдэгые хоёр жэлдээ нэгэ удаа шалгажа, баталдаг гээшэ.

«Агидель» тухэлэй электробритвэ, ажаһуудалай приборнууд болон чаадангайнуудта табигдаха бишыхан двигательнүүдэй Гүрэнэй шанарай тэмдэгые заседанида хабаадагшад нариинаар шалгаад, үндэр сэгнэлтэ үгэжэ, нэгэн дуугаар баталһан байна. Цехүүдэй түрүү хүдэлмэришэд, тодорхойлон хэлэхэдэ, В. Шумилов, П. Бусовиков, Л. Бизьяева, Д. Бадмадашиева, В. Русакова болон бусад энэ талаар ехэ габьяатай, — гэжэ заводой парткомой секретарь В. Б. Нимаев хөөрэнэ. — Продукциин эрхим шанар хадаа хүн бүхэнэй һэшхэл, нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Б. М. ЖИГЖИТОВ

асагай дээдын зургаануудта

РЕСПУБЛИКЫН АЖАЛШАДЫЕ ОВОЩООР ХАНГАЛГА ҺАЙЖАРУУЛХА ТУХАЙ

нгэрөөшэ юһэдэхи табан
й туршада овощ абалга
болгохо талаар республи-
ай колхоз, совхозуу-
нилээд хүдэлмэри ябуу-
аа гэжэ КПСС-эй обко-
бюро, Буряадай АССР-
Министрнүүдэй Совет
эглэбэ. Наймадахи табан
эй сасуулхада, жэлэй
ада овощ абалга 23
ентээр, гүрэндэ худал-
32 процентээр нэмээ.
щ ургуулга колхоз, сов-
уудта 59 процентһээ 67,5
ент хүрэтэр дээшэлээ.
лаан-Үдын, Загарайн,
анскын, Прибайкалиин,
нгын аймагуудай ажахы-
та овощ тариха талмай
эд үргэдхэгдөө. Тиин
5 ондо республикада аб-
н, гүрэндэ худалдагда-
овощой 70 процент эдэ
хынуудһаа ороо. Энээнэй
р республикын ажалша-
овощоор хангалга эрид
раа.
этэй хамта овощ абал-
үнөөнэй эрилтэдэ хүрэ-

нэгүй, хүн зон элдэб янзын овощоор гүйсэд хангагданагүй. 1975 ондо республика доторнай 45,9 мянган тонно, тэрэ тоодо колхоз, совхозуудта 32,6 мянган тонно овощ абтаа, 26,4 мянган тонно бэлэдхэлгын организацинууд худалдан абаа. Нэгэ хүндэ 54 килограмм овощ абтаа. Энэ тон бага гээшэ. Овощ гүрэндэ худалдаха түсэб жэл бүри дүүргэгдэнэгүй.

Республикада теплицэ соо овощ багаар ургуулагдана. 1975 ондо эндэһээ минил 1 718 тонно гэхэ гү, али нэгэ дүрбэлжэн метр талмайһаа 12,3 килограмм овощ абтаа. Овощ ургуулха тусхай шэглэлтэй томо ажахынуудые бии болгохо асуудал олонхи аймагуудта удаанаар шиидхэгдэнэ. 1976 ондо 90 ажахы гүрэндэ овощ худалдаха түсэбтэй. Колхоз, совхозууд бага талмай дээрэ овощ тарихадаа, тэндэ техникэ комплексноор хэрэглэжэ шаданагүй, ургамалай ашаг үрэ бага. Олохон совхозууд овощ тарижа худалдахадаа гарзада ороно.

Колхоз, совхозуудһаа овощ худалдажа абаха, тэрэниие хадагалха, эдеэн болгохо хэрэгтэ горитой дутагдалнууд дайралдана. Худалдаа наймаанай предприятинууд овощ абаха, үбэлэй сагта хадагалха материально-техническэ бааза багатай. Городой хүн зондо 5 мянган тонно овощой хэрэгтэй байбашье һаань, Улаан-Үдын горплодоовощторг жэл бүри 2.400 тонно хадагална Тиигэбэшье жэмэсэй, овощой бааза барилга түргэдхэхэ талаар республикын Эдеэ хоолой министерство, КПСС-эй Улаан-Үдын горком, горгүйсэдком бодото хэмжээ абанагүй. Буркоопсоюз шанэ капуста хадагалха нэгэшье байрагүй байһаар

Ажахынуудта ошожо овощ абаад, тэрэниие тусхай транспортаар магазинууд ба эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудта асарха хүдэлмэри Хүдөө ажахын министерство, хүдөө ажахын продуктнуудай шанарые шалгаха гүрэнэй испекци, бэлэдхэлгын организацинууд эмхидхэнэгүй.

Элдэб янзын овощ абалга, бэлэдхэлгэ эрид дээшэлхэ, тэрэниие хадагалха, болбосоруулха бааза бэхижүүлхэ талаар шухала хэмжээ абахыень Хүдөө ажахын министерствые, хүдөө ажахын трестнүүдые, Худалдаа наймаанай, Эдеэ хоолой министерствэнүүдые, Буркоопсоюз, хүдөө ажахын продуктнуудай шанарые шалгаха гүрэнэй инспекциие, КПСС-эй райком болон аймгүйсэдкомуудые, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомые, горгүйсэдкомые, республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлые КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалба.

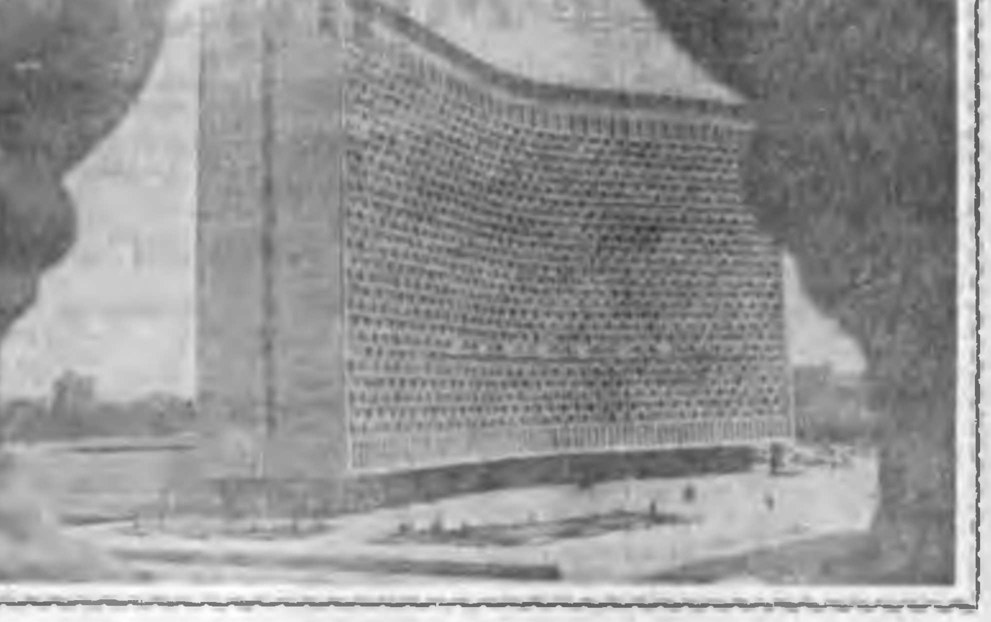

УЗБЕГЭЙ ССР. Ташкент хотодохи «Узбекистан» гостиница бариһан бүлэг архитекторнууд, конструкторнууд, барилгашад 1976 ондо СССР-эй Гүрэнэй шанда зүүршалагданхай.

Ташкент хотодохи туршалгын проектнүүдые зохёодог эрдэм-шэнжэлэлгын зональна институтда энэ байшангай проект табигдаа.

Гостиницын 17 дабхар корпус дотор мянга шахуу хүн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Узбекистан» гостиница.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮХЭДЭЙ СҮҮДЭЙ НҮЛӨӨ ЕХЭ

р жэлэй урдахана на-
нүхэдэй сүүдэй түрүү-
эр һунгаа һэн. Энэ үе
пала ехэ хүдэлмэри хэг-
жэ тэмдэглэхэ шухала.
сүүдэй зүблөөн дээ-
үлэй үедэ хори гаран
хэрэг харагдаа. Ажа-
журам эбдэһэн гү, али
һан, ниитын зөөри
элһэн нэгэшье хэрэг
додоггүй, саг соогоо ха-
а, хэмжээн абтадаг
юм.
үлэй үедэ юунэй хэг-
тухай тодорхойгоор
о дуран хүрэнэ.
орист Молчанов архиин
таар трактораараа үйл-
түнилгөөд, айлай харша
дараад, хэрэлсыень
н байгаа. Ажалай үедэ
жа, нимэ гэмтэ ябадал
анайнгаа түлөө Мол-
нүхэдэйнгөө урда зог-
баатай болоо. Нүхэдэй
МТМ-эйн гэр соо үн-
дөө. Механизаторнууд
ние шангаар шүүмжэ-
Тракторист А. Кожин-
хидаһанаа үнэн сэхээр
саашадаа алдуу-
абтахагүйо гэжэ үгэеэ
байха юм. Нүхэдэй
Молчанов Кожин хоёр-
а-арбан түхэригэй лала
лээ.
эн алдуугаа ходо даб-
нүхэдэйнгөө хэлэлые
агүй заримашуул шан-
ээлтэдэ ородог. Кино-
к Л Шульгиниие жэ-
болгон абая. Тэрэ

нэгэнтэ бэшэ һогтуугай шалтагаанаар боложо, ниногоо гаргадаггүй байһан. Үнгэржэ ерэхэдээ автоклубай жолоошон Бирюковтой клуб соогоо архидаад, наншалдаа үүсхэлэн байха юм. Энэ аяг аашань нүхэдэй сүүд дээрэ харагдажа, ажалһаань сүлөөлхэ гэһэн шиидхэбэри гаргагдажа, совхозой дирекциин урда табигдаһан юм. Шиидхэбэринь хүсэндөө оруулагдажа, архида дуратай Шульгин ажалһаа сүлөөлэгдэнхэй.

Ниитын зөөриие хулгайлагшадтай шанга тэмсэл хэгдэнэ. Тиимэшүүлэй хэрэгүүдые клуб соо олон хүнэй хабаадалгатайгаар харадагбди. Энэмнай үрэ дүнтэй. Юуб гэхэдэ, олон хүнэй урда улаан нюураараа зогсогшод саашадаа бэедээ бүри шүүмжэлхыгээр хандадаг, хэлэһэн үгэдөө эзэн байхые оролдодог гэжэ өөһэдынгөө дүршэлһөө мэдэхэ болонхойбди.

Тракторист Николай Жильцов харанхы һүниие һамбаашалжа, совхозой үбһэ хулгайлаад ябатараа, арадай хинагшадта балшыса баригдашоо. Тиигэжэ тэрэ нүхэдэй сүүдэй урда зогсохо баатай болоо һэн. Хулгайлһан үбһэниинь сүм бусаагдаад, 50 түхэриг яла түлүүлээд, арадай хинагшадай гэшүүнһээнь сүлөөлөө. Мүн иимэрхүү байдалда хонишод Ибрагимов, Шульгин гэгшэд ороһон байха юм. Тэдэнэр архи ууха зорилгоор хонидтоо эдюулхэ холимол тэжээлээ харгын хүндэ нэгэ шэл «хатуу хараар» худалдаһан байна. Энэ хэрэгынь урагшагүйдөө. Тэрэ тэжээлыень үнэгүйхэнөөр худалдажа абагша Н. гэгшэ Хяагта абаашажа ябаһаар милицидэ баригдажа, хэнһээ абаһанаа сэхэ руунь хэлэжэ үгөө. Ибрагимов Шульгин хоёр ялада унажа, донгодолго абаа.

Нүхэдэй сүүдэй гэшүүд оролдосотой һайнаар хүдэлнэ гэжэ хэлэлтэй. Ороһон мэдүүлгэ бүхэндэ анхаралтайгаар хандана. Гэмгэ ябадал гаргагшадтай уулзажа хөөрэлдэдэг, гэршэ болоһон хүнүүдһээ ушар удхыень тодорхойгоор мэдэжэ абадаг юм. Имагтал тэрэнэй удаа нүхэдэй сүүдэй гэшүүд сугларжа, ямар хэмжээ абахаяа уридшалан зүбшэдэг. Илангаяа А. С. Короткова, В. П. Шалашников, П. П. Козолупенко гэгшэд хододоо үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ.

Нүхэдэй сүүдтэ ороһон мэдүүлгэ, гомдол бүхэниие зүблөөн дээрээ табидаггүй. Зарим хүнтэй тусхай хөөрэлдөө хэдэгбди. Иимэ хөөрэлдөөн нэгэ талаһаа туһатай Гэр бүлэдэ болоһон шууяа шумараан олон байдаг. Үбгэ һамган хоёрые дуудажа, бэе бэеэ ойлголсохо ябадалдань туһалдагбди.

Холуур ошонгүй, нимэ баримта дурсахада болоно. Хонишон Б. гэгшэ ехээр архидадаг, гэр бүлэеэ шуугиулдаг байһан юм. Һамганиинь нүхэдэй сүүдэй гэшүүдтэ хандаа. Тэрэнэй һамуу аашa тушаа аймагай газетэдэ бэшэгдэһэн юм. Энэнь һайн нүлөө үзүүлжэ, алдуугаа үнэн зүрхэнһөө мэдэржэ. Һамгантаяа эбтэй ажаһуудаг, архияашье хаяһан байна.

Энэ мэтын жэшээ олон байха. Совхозой партийна организаци, дирекци түшэг тулгууримнай боложо үгэдэг. Гадна Хираанай-Адагай сельскэ Совет ходо туһаламжа үзүүлнэ. Сельскэ Соведэйнь түрүүлэгшэ Александр Иванович Ковалёв өөрөө юридическэ дээдэ һургуулида һуралсажа байдаг. Ойлгогдоогүй асуудалан гарахада, тэрээндэ хандажа, туһатай зүбшөөл абадаг заншалтайбди.

Нигэжэ Хяагтымнай совхозой нүхэдэй сүүд урдаа табиһан үүргээ муу бэшээр дүүргэнэ гэжэ хэлэлтэй. Һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулжа, үзэгдэһэн дутагдалнуудые саг соонь усадхажа байдагаймнай ашаар гэмтэ ябадал гаргалга урда жэлнүүдэйхиһээ һураггүй үсөөрөө. Саашадаа бүри оролдосотойгоор хүдэлжэ, һанаһандаа хүрэжэ байхабди гэжэ найдагдана.

И. КОРОСТЕЛЕВ,
Хяагтын аймагай Хираанай-Адагай сельскэ Соведэй нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ.

БАЙГААЛИИН БАЯЛИГ—ХҮНЭЙ ГАРТА

Хүн хадаа байгаалиин баялигые өөрынгөө ашa туһада гансал хэрэглэхэ бэшэ, харин бүхы нөөсыень элбэгжүүлжэ һураха ёһотой.

Хүнүүдые байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, тэдэниие байгаали хамгаалгада олоор хабаадуулха зорилгоор Бүхэроссин бүлгэм байгуулагданхай. Тэрэнэй олон тоото эмхинүүдэй нэгэн болохо Яруунын аймагай байгаали хамгаалха бүлгэм 27 эхин организациһаа бүридэнэ. Нютаг бүхэндэ, һургуулинуудта, эмхи зургаануудта болон предприятинуудта байгуулагдаһан эдэ организацинуудта 5.600 шахуу гэшүүд абтанхай.

Газараа зүбөөр ашаглаха гээшэ байгаали хамгаалгын гол шухала асуудал болоно. Аймагай ажахынууд юһэдэхи табан жэлэй туршада 16.760 гектар шэнэ газар хахалһан байна Һалхинһаа, уһанай үерһөө газарай хүрьһэнэй гэмтэлгые сараха гушаа агротехническэ хэмжээ ябуулганууд ажахынуудта гол түлэб дүүргэгдэнэ гэжэ хэлэлтэй. Илангаяа гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдэй баригдажа, һайжаруулагдаһан уһалагдадаг бэлшээринүүдэй байгуулагдажа байһан газарта хүрьһэ хамгаалха эрилтэ нарижаар дүүргэгдэхэ зэргэтэй гээшэ. Зүбөөр уһалуури эмхидхэгдэһэн, наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаһан газарһаа тогтууритай үндэр үргаса абтана. Аймагай колхоз, совхозууд жэл бүри 8—9 мянган гектар газар уһалдаг, 26—30 мянган тонно наг шэбхэ, 3—4 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ таряалан, сабшалан дээрээ тараадаг болонхой. Зүгөөр зарим ажахынууд газарайнгаа үрэжэл һайжаруулха, бог буртаг үбһэ усадхаха талаар хүдэлмэри ябуулнагүй.

30 мянган дүрбэлжэн километр талмай эзэлдэг аймагаймнай газарай ехэнхи хубинь ой модоор эзэлэгдэнхэй юм. Тиимэһээ аймаг дотор ой модоной гурбан ажахы байгуулагданхай. Эдэ ажахынууд ой модо хамгаалха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулха үүргэтэй гээшэ. Романовкын лесхоз һүүлэй гэрһэн жэлдэ 152 га талмайда гэмтэһэн модо отолоо, 30 гектарта модоной үрэнэ тарижа, 0,5 гектарта питомник байгуулаа. Тиихэдэ Нарһатын лесхоз 100 гектарта сагдуул модо һуулгаһан байна. Модо тарилга үргэдхэхэ зорилгоор тусгаар питомник соо нарһанай үрэһэн таригдаа. Мүнөөшье эдэ лесхозууд сагдуул модо ургуулха, гараажа һуулгаха хүдэлмэреэ муу бэшээр ябуулна. Гэхэтэй хамта оин түймэр сараха, хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха тушаа лесхозой хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа хандуулнагүй гэхээр. Ушумкан гэжэ газарта 400 га, Поперечнын лесничествэдэ 120 га талмайн ой модоной түймэртэ абтаһаниинь эндэхи лесхозой хүдэлмэриин хангалтагүй байһые гэршэлнэ.

Эдиршүүлые байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ аймагай бүлгэм онсо анхарал хандуулна Олонхи һургуулинуудай биологиин багшанар эдир натуралистнуудай кружогуудые, байгаали хамгаалха бүлгэмүүдэй эхин организацинуудые хүтэлбэрилжэ, энэ талаар ашa үрэтэй хүдэлмэри ябуулна. Жэшээнь, Нарһатын дунда һургуулида байгуулагдаһан 1 050 гэшүүдтэй бүлгэм багша М. Т. Таршинаевагай хүтэлбэри доро байгаали хамгаалгада зорюулжа олохон хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэнэ. Тэдэнэр 1975 ондо харгын захаар модо һуулгаа, лесхозой хүдэлмэришэдтэ туһалаа. Мүн Дархитын дабаанай ой соо шубуудые эдеэлүүлхэ 150 тэбшэ, жэгүүртэдэй үүрхайлхаар 80 гэрхэн хэжэ, үлгэһэн байгаа. Үбэлдөө амаралтынгаа үдэр һурагшад ойдо табиһан тэбшэнүүд соогоо хоол абаашажа хэдэг юм. Мүн һургуулиин хэшээлнүүдтэ байгаали хамгаалгада зорюулагдаһан хөөрэлдөөн ходо үнгэртэгдэдэг, диафильмүүд харуулагдадаг. «Яруунын ойдо ургадаг модод», «Яруунын хизаарай ан амитад» гэхэ мэтэ стенднүүд хэгдэнхэй. Тэрэшэлэн Мужыхын, Гүндын, Үльдэргын һургуулинуудта эдир үетэниие байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэхээр

Яруунын аймаг элдэб ангуудаар, ойн болон уһанай шубуудаар баян хизаар мүн. Ой тайгадань гүрөөһэ, хандагай, буга, баабгай, зээгэн, шоно, үнэгэн, хэрмэн, булган болон бусад үнэтэ ангууд; хура, хүдүү, һойр гэхэ мэтэ олзоборилгын шубууд элбэг. Тиимэһээ аймагта хэдэн хүнһөө бүридэлэн агнууриин испекци (начальнигынь С. Б. Будаев) байгуулагдаһан байна. Гадна, штатнабэшэ 40 гаран инспектор бии. Эдэнэр ангуудые хайра гамгүйгөөр хюдаха ябадалые сараха талаар нилээдгүй хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Нёдондо жэл ниитын түлөөлэгшэдэн хабаадалгатай 25 шалгалта үнгэргэгдөө һэн. «Юбилейный» совхозой хүдэлмэришэн Семенихин гэгшэ хулгайгаар һүниин агнуури хэжэ, хандагай, мүн совхозой нэгэ буха унагаажархёод байтараа баригдаһан юм. Мүн бусадшье хэдэн хүнүүд туруута ангуудые хулгайгаар агнаад, инспекторнуудтэ баригдажа, хуулиин ёһоор хэһээгдэнэн байна. Тэрэшэлэн ой тайгын болон гол нуурнуудайнгаа баялигые гамтай зүбөөр ашаглаха талаар аймагай ангуушадай болон загаһашадай бүлгэм ехэ хүдэлмэри ябуулха үүргэтэй. Тус бүлгэм 219 гэшүүдтэй. Эдэнэр үнгэрһэн сезондо 4.200 түхэригэй үнэтэ ангай арһа тушаагаа, 5 шоно хороогоо. Агнууриин газарнуудта ошохо ойн харгынууд дээрэ хээрын ан амитадые гамнаха, олошоруулхые уряалһан плакадууд, агнууриин гурим сахиха зүбшэл, заабаринуудтай хабтагайнууд үлгэгдөө.

Гэхэтэй хамта загаһа үсхэбэрилхэ хэрэгтэ хулгайн агнуури ехэхэн хохидол ушаруулна. Загаһа агналгын гурим сахилгые баһал тусхай инспекциин (начальнигынь нүхэр Белобородов) хинажа байдаг. Нёдондо жэлһээ хойшо тус инспекци загаһа агналгын гурим эбдэһэн 185 хүниие барижа, 3.535 түхэригэй яла түлүүлээ. Энэ хугасаада хулгайгаар агнагшадай 3 онгосо, 85 гүльмэ, губшуур болон бусад хэрэгсэлнүүд абтаһан байна. Нуур сөөрэмүүдые, уһанай баялигые хамгаалха талаар аймагай ниитын соведтэй хамта загаһа агналгын гурим сахиха инспекци тусхай шалгалта үнгэргэнэ.

Тосхон һууринуудые ногооруулха, һуурин тосхон шадар ариг сэбэрые сахиха гээшэ байгаали хамгаалгын шухала асуудал болоно. Энээниие нютаган Соведүүд, комхоз, санэпидстанци олониитын хабаадалгатайгаар бэелүүлхэ үүргэтэй. Тиинбэшье олонхи газарта ариг сэбэрэй гурим сахигданагүй. Тосхонуудай захаар элдэб муухай бог хаяха ябадал үшөөл болюулагдаагүй байһаар. Энээн тушаа шанга хэмжээ абахаар болоо.

Байгаали хамгаалха талаар яаралтай хэмжээ абахаар бусадшье асуудалнууд бии. Энэ хэрэгтэ партийна, советскэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон бүхы хүн зон эдэбхитэйгээр хабаадаха зэргэтэй. Байгаалиин хуби заяан хүнэй гартаха юм!

К. ЦЫДЫПОВ,
Яруунын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо, байгаали хамгаалгаар аймагай бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ.
Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

Телефон телеграф радио
ХИЛЫН саанаһаа

БЕРЛИНГУЭРЭЙ ХӨӨРӨӨН

ТАСС

алиин Коммунис пар-
ехэ амжалта туйлаһан
инь парламентын һуу
элирхэйлэн гэршэлнэ.
тадуудай палатада, се-
а тэрэниие түлөөлэлгэ
тустаа 48 болон 22 хү-
олошоороо гээд ИКП-
Генеральна секретарь
Берлингуэр национальна
виденеэр үгэ хэлэхэдээ
эбэ.
рон доторхи экономиче-
политическэ хүшэр бэр-
ээлтэй байдалһаа улам-
ан, парламентда, орсн
уур политическэ хүсэ-
эй зүүнэй шэглэлтэй
лон дээрэһээ ИКП ам-
а туйлаа гээд тэрэ
эглээ. Оронийе полититалаарнь хүтэлбэрил-

гэдэ бүхы хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй шэглүүлэгдээ гээшэ һаань, Итали нимэ хүшэр хүндэ байдалһаа гаража шадаха байна гээд тэрэ мэдүүлбэ. Энэ хадаа Компартиин гол хараа шэглэл болоно гэжэ Э. Берлингуэр хэлээ.

Демократическа хүсэнүүдэй хоорондо үргэн ехэ холбоо барисаа тогтоохо тухай, правительствада ИКП-е хабаадуулха тухай дурадхал Компартии һунгалтын урда тээ оруулаа һэн гээд ИКП-гэй Генеральна секретарь үргэлжэлүүлбэ. Ороной ниитэ ашa туһада харюусаһан энэ дурадхал мүнөөшье шухала удха шанартай байһаар гээд этигэн найданабди.

БЕЙРУТ

БЕЙРУДТЭ ШАНГА тулалдаанууд болоно

ТАСС

Бейрудэй зүүн хубида нэгэ талаһаа национально-патриотическа хүсэнүүд болон Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөнэй, нүгөө талаһаа хархис үзэлтэй христианска хүсэнүүдэй отрядуудай хоорондо гурбадахи үдэрөө шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлнөөр.

Хархис хүсэнүүд Палестинын зугадагшадай Телль-Заатар, Джиср Аль-Баша гэжэ лагерьнуудые, мүн Ливанай ниислэл хотын зүүн хубидахи Набаа гэдэг мусульман шажантанай районие хүреэлжэ, булимтаран эзэмдэхэ эдэлгэ гарган, үймөө хёмороо татажа байнхай.

Сириин президентын түлөөлэгшэ хархис хүсэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэ Франжьетэй, национально-либеральна партиин түрүүлэгшэ Шамунтан июниин 21-дэ уулзажа, Араб оронуудай лигиин шиидхэбэриин ба Ливиин премьер-министр А. Джеллудай хамааралсаһанай үндэһөөр Сириин сэрэгүүдээ Бейрут, Триполи, Сайда хотонуудһаа холодуулһан тухайнь ойлгуулжа үгөө һэн гээд мэдээсэгдэбэ. Орон дотор зэбсэгтэ хёмороонэй һүжэрхэ болоо һаань, Сириин сэрэгүүд Ливанай хото городуудые тойруулаад бэхилэлгэнүүдые дахин хэхэ баатай болохо байна гэжэ Дамаскын түлөөлэгшэ тэмдэглээ.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН РЕВОЛЮЦИОННО СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

ТАСС

Португалиин Революционно Соведэй заседани эндэ боложо, һунгалтын урда тээхи хүдэлмэриин ябасые, мүн премьер-министр Пиньейру ди Азеведу гэгшын үбдэһэнһөө уламжалан гараһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Революционно Соведтэй зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр Португалиин президент Кошта Гомеш Пиньейру ди Азеведугай үбшэн байха үедэ премьер-министрэй уялгануудые дүүргэхээр дотоодын вахиргаанай министр Алмейда э Коштуе томилхые шиидхээ.

Һунгалтада бэлэдхэлэй ямараар ябажа байһан асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ, орон доторхи политическэ байдал хүшэр бэрхэшээлтэй гэжэ Революционно Совет тобшолол хэбэ. Ороной президентын тушаалда дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудта зүрюу харата ябуулганууд Португалида ёһотойл демократическа общество байгуулха зорилгодо хангалтагүй муугаар нүлөөлхэ байна гэжэ мэдүүлээ.

Португалиин бүхы зон эрхэтэн ёһоной үндэр мэдэрэлтэй байжа, ороной президентые һунгаха һунгалтада эдэбхитэйгээр хабаадахыень Революционно Совет уряалһан байна.

БУЭНОС-АЙРЕС

Политическэ ямаршье эрхэгүй

ТАСС

ргентиныш президент
ан Мария Эстела Марти-
Перон ба мартын
унагаагдаһан прави-
ствын урдын 34 министр,
рнатор ба бусад дээдэ
лтад политическэ али
эрхээ хаһагданхай.
эгтэ хүсэнүүдэй прави-
ство эдэниие гэмнэһэн
өөнэй правительствын

баталан абаһан «Институционно харюусалга тухай актын» ёһоор, М. Э. Мартинес де Перон энээнһээ хойшо гүрэнэй ба һунгагдадаг нэгэшье тушаалда хүдэлжэ шадахагүй байна. Ямар юумээр худалдажа абаһан тухайдаа хуулитаар элирүүлтэрээ тэрэ өөрынгөө зөөри хогшол хэрэглэхэ аргагүй болонхой.

ЖЕНЕВЭ

СЕССИ ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Ажалай уласхоорондын эмхиин (МОТ) генеральна конференциин 61-дэхи сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. 1975 ондо МОТ-ой хэһэн ажал ябуулга тухай Ажалай уласхоорондын бюрогой генеральна директорэй хэһэн элидхэлые сесси зүбшэн хэлсээд, 1977 ондо тэрэнэй бэелүүлхэ хүдэлмэриин программа болон бюджедые баталһан байна.

Чилидэхи байдал тухай асуудалда сесси дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Баруунай оронуудай хархис хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бэшэ бүхы делегадууд Чилидэ хүнэй эрхэ бүдүүлигээр хаһажа байһан сэрэгэй-фашис хунтын гэмтэ ябуулгануудые дураа гутан буруушааба.

МБТ-гэй генеральна директорэй элидхэлые конференци һайшаагаа. Африкан зониие хашажа, харшалжа байһан Преториин захиргаанай апартеидай политикые энэ элидхэл дотор эрид буруушааһан байна. Апартеидтэ эсэргүү асуудал зүбшэн хэлсэхэ профсоюзуудай уласхоорондын хоердохи конференциие 1977 ондо зарлаха дурадхалтаи тогтоол баталагдан абтаа.

Ажалшадай ажабайдалда, хүдэлмэридэ МОТ гол анхаралаа хандуулха гээд сесси дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна.

АНГЛИ. Араб газар нютагуудые сионис колони болголгые зайсуулха, Израилиин түрмэнүүдтэ хэһээлтэнүүдые болюулха, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө Израилиин шорон түрмэнүүдтэ хаагдагшадые сүлөөлхэ гэһэн эрилтэнүүдые сионизм эсэргүүгээр Палестинын арадай тэмсэлые дэмжэдэг Лондоной комитет та... (зураг харагты). ТАСС-ай фотохронико.

ПАРИЖ

АРАБ ОРОНУУДАЙ ЛИГИДЭ

ТАСС

Араб оронуудай лигиин Соведэй сессидэ хабаадагшад Ливандахи байдалые зүбшэн хэлсээд, хэдэн тогтоол баталан абаба. Тодорхойлон хэлэхэдэ, аюулгүй байдал хангаха Араб оронуудай хоорондын хүсэнүүдые эмхидхэжэ, Ливанда эльгээхэ гэһэн ЛАС-ай генеральна секретариин гаргаһан оролдолгые дэмжэжэ, Ливанда национальна эблэрэлгэ туйлахын түлөө ехэ хүсэл оролдолго гаргаха уряатайгаар Ливанай доторой хёмороондо хабаатай бүхы талануудта хандаһан байна.

Аюулгүй байдал хангаха Араб оронуудай хоорондохи хүсэнүүдые һаяар эмхидхэн дүүргэжэ, эдэнэй тооe 6 мянгада хүргэхэ шухала гэжэ сэрэгэй асуудалнуудаар ЛАС-ай генеральна секретариин туһалагша М. А. Фахми сесси дээрэ тооспо хэхэдээ мэдүүлээ.

Соведэй онсо яаралтай сессиин шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээнүүд хадаа Ливанда аюулгүй байдал хангаха, орон доторхи байдалые номгоруулжа, амгалан тайбан болгохо зорилго урдаа табина гээд ЛАС-ай генеральна секретарь М. Риад тэмдэглэбэ.

Июниин 26—Урда Африкые сүлөөлхэ тэмсэлэй үдэр

ТЭМСЭЛЭЙ ДҮЛЭН БАДАРЬААР

Һүүлэй арбан табан жэл соо Африка түбиин политическэ байдал айхабтар түргөөр хүгжэн хубилжа байна. Жэшээнь, Африка түби дээрэ Португалиин колониальна импери нимэ сахилгаан түргөөр һандаран һалаха юм гэжэ хэн уридшалан таажа шадаха байгааб? Ангола, Мозамбик, Гвиней-Бисау ба дулдыданги байдалтай бусад газар нютагуудтахи колониальна дарлалта мүлжэлгын хэлбэришэгүй, ойроо хүртэшэгүй байһан тухайнь буржуазна һаблэл ороно табан жэлэй урда тээ бэшэһэн байгаа.

Африка түбиин ба бүхы дэлхэйн олониитэ Урда Африкын сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэлэй үдэрые июниин 26-да тэмдэглэхэдээ, колониальна оронууд ба арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай ООН-ой Генеральна Ассамблейн Деклараци хэлбэришэгүйгөөр удаа дараалан бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ сэдьхэлээ хаһан батална. Мүнөө Африкын нэгэдэлэй эмхидэ (ОАЕ) бэеэ дааһан байдалтай 47 гүрэн ороно.

Империализмын, колониализмын, шэнэ түхэлэй колониализмын ба расизмын харата муухай олон ябуулгануудта бэеэ даaһан байдалтай Африка шанга харюу сохилто үгэнэ. ОАЕ ба дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдээр дэмжэгдэһэн сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй хүсэлэл оролдолгоор Португалиин колониальна импери усадхагдан үгы хэгдэһэн байна. Энээнһээ уламжалан, фашис Португалиин ба Урда Африкын Республикын, Родезиин расис захиргаануудай сэрэгэй-политическэ бүлэглэл һандаран һалаа.

Гэбэшье энэ түбиин урда хубида расизмын һүүлшын хэрэмүүд — Преториин ба Солсбериин захиргаанууд үлөөд байнхай. Хүн зондо зүрюу эдэнэй политикые дэлхэйн түрүү үзэлтэн бүхы олониитэ эрид буруушаана. Урда Африкын сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэлэн үдэртэй дашарамдуулан, Зимбабве болон Намибиин арадуудай үдэрһөө үдэртэ улам шангадажа байһан сүлөөрэлгын тэмсэлые дэмжэжэ байһанаа тэдэ мэдүүлнэ. Родезиин бүхы районуудаар мүрдэн мүшхэгшэдтэ Зимбабвегэй патриодууд шанга сохилто үзүүлнэ. Өөһэдынгөө хүсэндэ найдахаяа болиһон Смидэй захиргаан баруун оронуудһаа хүлһэншэдые татажа асарха ябуулгануудые үргэнөөр хэжэ байнхай.

Урда Африкын булимтарагшадта эсэргүүсэн, гаргаа буу барижа бодоһон Намибиин патриодууд горитой илалта туйлаа. Расизмын гуламта болохо Урда Африкын Республикада апартендтэ эсэргүү тэмсэл улам үргэдэжэ байна. Энэ ороноһоо абтаһан һүүлэй мэдээсэлнүүд тэмсэлэй улам үргэдэжэ байһан тухай элирхэйлнэ. Ахир тулюур байдалые буруушаажа, Иоганнесбург хотодо олон мянган хүнэй хабаадалгатай африкан зоной жагсаал хэхэдэнь, полици хэрзэгы дошхон аашa гаргаһан байгаа. Эдэнэй буугай һомондо дайрагдажа, 140 гаран хүн алуулаа, 1000 гаран хүн хүндөөр шархатажа, больницада оруулагдаа. Энэ харата ябуулга хадаа «хоёрдохи Шарпевиль» болоно (1960 оной март һарада Урда Африкын расистнуудай үүдхэһэн шуһата муухай ябуулга) гэжэ гадаадын хэблэл тоолоно.

Урда Африкын Республикын расистнуудтай «эбэй ёһоор» хөөрэлдэхэ гэһэн империализмын һанал бодолые Африкын оронууд буруушааһан байна.

Экономическа тэмсэлдэ Африка түби империализмда эрид шанга һануулга хээ. Тиигэжэ тэрэ үнэгүй түүхэй эд худалдахаяа арсаһан байна.

Африкада национально-сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй ехэ амжалтануудые туйлахадань, империализм колониальноүндэһэ ябанай илгаа гаргалгын һүүлшын түшэг тулгуури болохо Преториин ба Солсбериин захиргаануудые аршалан хамгаалхын тула ябуулга хэнэ. Урда Африкын Республикын захиргааниие бэхижүүлгэдэ онсо анхаралаа хандуулна. Энэ ороной экономикодо баруунай гүрэнүүд ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлнэ. Жэшээнь, Англиин баяшуул энэ ороной хархис хүсэнүүдтэ 3 миллиардһаа үлүү фунт стерлинг һомолонхой. США-гай баяшуул 2 миллиард шахуу доллар ЮАР-та гаргашалха юм. Али бүхы аргаар Урда Африкын Республикада расис засаг захиргааниие үлөөхэ гэжэ эдэнэр оролдоно бшуу.

Бэеэ даaһан байдалтай болоһон Африкын гүрэнүүдтэ хашалта харшалалта хэхэ «ашаг үрэ ехэтэй» шэнэ аргануудые баруунай оронууд шамдуу түргөөр зохёожо байна гээд хэлэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ эдэнэр хардалга гүрдэлгэ хэнэ Тэрээндэ ядерна түлишэ худалдаха, ядерна технологи дамжуулан үгэхэ хэрэгтэй холбоотон. Баруунай оронууд ЮАР-тай хэлсээнүүдые баталһан байха юм. ЮАР-тай үгэсөөнүүдые хэхэдээ, баруунай оронууд расис захиргаануудые усадхан үгы хүүлүүлхэгүй байһан тухайдаа сүлөөтэ Африкада ойлгуулхые оролдоно. Баруунай оронууд расистнуудтай экономическа ба сэрэгэй харилсаа холбоо тогтоохоһоо гадна, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ хангана.

Баруунай оронуудай политическэ талаараа хоёр нюуртай, билдагууша байһыень эдэ бүгэдэ үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлнэ бшуу. Гэбэшье империализмын экономическа гү, али сэрэгэй ямаршье хашалта харшалалтанууд, заналтанууд энэ түби дээрэһээ колониальна мүлжэлгэ усадхан үгы хэхэ гэһэн түүхэтэ хүгжэлтые зогсоожо шадахагүй гэжэ Конгын «Этумба» газетэ найдажа байһанаа мэдүүлнэ.

А. ОСИПОВ.
(ТАСС).

ХО ШИ МИНТЭЙ ЗЭРГЭЛЭЭД...

«Наука» гэһэн номой хэблэлээр гаргагдаһан «СССР—ДРВ» гэһэн шэнэ согсолборие һаяхан ираажа байтараа. 223-дахи хуудаһанда ехэ һонин фото-зураг харажархибаб. Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Минэй дүрэ тэндэ толилоотой байба. Вьетнам арадай вождьтой зэргэлээд гурбан хүн фото дээрэ байна: хоёрынь вьетнам нүхэд, гурбадахинь манай нютагай хүн Базыр Николаевич Вампилов.

Базыр Николаевич Вампилов хадаа Хо Ши Миниие гуша гаран онһоо хойшо һайн мэдэхэ байгаа. Юуб гэхэдэ, В. И. Ленинэй үүсхэлээр байгуулагдаһан Зүүн зүгэй ажалшадай коммунис университедтэ вьетнам хүбүүдтэй суг һураһан байна. Тэрэ үедэ Хо Ши Мин Коминтерндэ хүдэлдэг һэн. Тиихэ үедөө дээрэ дурсагдаһан университедэй студентнэртэй ходо уулзадаг, «Гудок» газетэдэ, «Огонек» журналда статьянуудые бэшэдэг байгаа. Тиихэдээ вьетнам революционернүүдэн бүлэг хүбүүд, басагадта научна коммунизм шудалуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг һэн. Вьетнамай коммунистнуудай түрүүшын бүлэг 1923—1924 онуудта Москвада пурахаяа ерээ бэлэй.

Эдэл хүнүүдэй ударидалгаар 1945 оной август һара соо Эхэ орондонь революци боложо, япон болон француз булимтарагшаднаа газар дайдаяа сүлөөлһэн юм. Тэрэнэй һүүлээр француз колонизаторнуудтай шанга тэмсэл ябуулха үе ерээ пэн.

Вьетнамай Демократическа Республика байгуулагдаһан түрүүшынгээ үдэрнүүдһээ эхилжэ национальна соёл культурын ба искусствын памятнигуудые хамгаалха тухай хэмжээ ябуулгануудые абажа эхилээ һэн гэжэ Б. Н. Вампиловай «Живая летопись» гэһэн статья соо уншанабди.

Базыр Николаевич саашань ингэжэ бэшэнэ: «ДРВ-дэ дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр Вьетнамай революциин музей байгуулха тухай асуудал шиидхэгдэжэ эхилээ һэн».

Вьетнам нүхэдэй энэ һайн һайхан хэрэгтэнь туһалхаяа Базыр Николаевич ошоһон байна. Нүхэр Вампилов хадаа Вьетнам ороной соёл культура, түүхэ болон ажабайдалые анхаралтайгаар шэнжэлэн үзэһэн байна. Тиихэдэ ерээдүйн музейн хүдэлмэрилэгшэд Базыр Николаевичтан суг хүдэлдэг бэлэй. Б. Н. Вампилов СССР-эй түүхын музейнүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, тэдэ зургаануудые хайшан гэжэ эмхидхэһэн тухай, тэдэнэй хүмүүжүүлхы үүргэ тухай хэлэжэ үгэдэг һэн.

Б. Н. Вампилов вьетнам нүхэдтэеэ архивуудта нилээд удаан хүдэлөө. Вьетнамда болон хилын саана гараһан номуудтай, искусствын бүтээлнүүдтэй танилсаа. Тиигэжэ шэнэ музейдэ хэрэгтэй олон мянган экспонат шэлэн абаһан байха юм.

Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК ерээдүйн музейн түсэбые һайшаан дэмжээ һэн. Теэд хэхэ ажал нилээд ехэ байгаа. Музей эмхидхэжэ байһан хүнүүд Вьетнамай революциин ветерануудтай, партизануудтай болон элдэб хүдэлмэрилэгшэдтэй нилээд удаан зүбшэн хэлсэжэ, 1930—1931 онуудта энэ орон дотор болоһон революционно хүдэлөөн тухай һонирхолтой материалнуудые суглуулһан байна. Тиигэжэ Индохитадай Коммунис партиин ЦК-гай орган «Пролетарское знамя» газетэ, Нгетинь гээшын Советүүдэй хоёр туг революциин музейдэ ороһон байна. Гушаад оной эхиндэ Вьетнам орондо арадай засагай зургаанууд — Советүүд бии болоо һэн.

Музейн 30 зал соо нилээд һонирхолтой экспонатууд табяатай. Жэшээлхэдэ, Хо Ши Минэй ажабайдал болон ажал ябуулга тухай һонин материалнууд эндэ бии. Хо Ши Минэй гар бэшэгүүд, элдэб статьянуудыень толилһон газетэнүүд, фото-зурагууд олоор табяатай. Пагбо гэһэн агы нүхэнэй заахан модель табяатай. Хо Ши Мин иимэ агы нүхэн соо нюусаар байрлажа, революционно хүдэлөө тэндэһээ хүтэлбэрилдэг байгаа.

1959 оной январиин 5-най үдэр Хо Ши Мин энэ музейдэ ерээ һэн. Энээн тухай Б. Н. Вампилов ингэжэ дурсана: «Тиихэдэ вьетнам арадай агуу вождьтой хөөрэлдэхэ аза талаан намда дайралдаа һэн.

Хо Ши Мин намтаи мэндэшэлэлсэһэнэй һүүлээр ингэжэ асууба:

— Ямар хэлэн дээрэ хөөрэлдэхэмнайб?

— Ород хэлэн дээрэ ааб даа, — гэжэ би харюусабаб.

Хо Ши Мин тиихэдэмни энеэбхилбэ:

— Бишни ород хэлэн дээрэ удаанаар дуугарха байхаб. Ехэ саг хэрэгтэй болохо даа. Ород, вьетнам хэлэнүүдые холижо байгаад дуугаралсая».

Хо Ши Мин ород хэлэ һайн мэдэдэг байгаа. Дэлхэйн ажалшан арадай агуу багша Владимир Ильич Ленинэй түрэл хэлые заатагүй шудалха хэрэгтэй гэжэ тэрэ хэлэдэг байһан.

Агуу Октябриин гэрэл Вьетнамай газар дээгүүр сасараа. Ханой хотодо байһан революциин музейн экспонатууд энээн тухай эли тодоор гэршэлнэ. Энэ ороной түүхэ тухай тэдэ экспонадууд хөөрэнэ. 1959 оной январиин 5-да Вьетнамай сэрэгүүд полководец Нгуен Хюэ гэгшын хүтэлбэри доро Хитадай императорай булимтарагшадые Ханой хото шадар бута сохёо юм. Тэрэ сагһаа хойшо энэ үдэр хадаа вьетнам арадай заншалта һайндэр болонхой.

Алайр нютагай хүбүүн Базыр Николаевич Вампилов Ханой хотын музейе байгуулха хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулаа. Совет вьетнам хани барисаанай улам бэхижэхэ хэрэгтэ энэ музей ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Б. Н. Вампилов Вьетнам ороной орденоор, Хо Ши Минэй тэмдэгээр шагнагданхай юм.

И. ТУГУТОВ

ДУУНУУДАЙ ШЭНЭ НОМ

Буряадай номой хэблэлээр буряад дуунуудай үшөө нэгэ багахан ном гараба. Поэт Цэдэн Галсанов композитор Сергей Манжигеев хоёр энэ ном бүридүүлэн хэблүүлээ.

Шэтын областиин Агын Буряадай национальна округой партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой захилаар энэ ном хэблэгдэһэн байна. Энэпь үргэн дэлюун Буряад ороной жэнхэни талын нютаг Согто-Хангил тухай дуунай конкурсдо шалгарһан дуунуудай суглуулбари болоно.

Буряадай оперо, балетэй театрай дуушан Дугаржап Дашиевай ирагуу гоё хоолойгоор «Согто-Хангил» гэжэ дууе радиогоор, сценэ дээрэһээ дуулахыень шагнаагүй хүн үсөөн ёһотой даа. Энэ конкурсдо нэгэдэхи шан абаһан композитор Базар Цырендашиевай, поэт Даша Дамбаевай үгэ дээрэ бэшэһэн «Согто-Хангил» гэжэ дуугаар энэ суглуулбари нээгдэнэ.

Буряадай олон композиторнуудай бэшэһэн дуунууд эндэ ороһон байна. Ахамад үеын, элитэ композиторнууд Д. Аюшеевэй, Ж. Батуевай, удаадахи үеын композиторнууд С. Манжигеевэй, Ю. Ирдынеевэй, Г. Дашипыловэй, Агын округой хүгжэмшэн Д. Жамбаловай бэшэһэн дуунууд энэ суглуулбарида ороо.

Буряадай элитэ поэдүүд Цэдэн Галсанов, Ц-Ж. Жимбиев, Ц-Б. Бадмаев, Ц. Жамбалов, А. Жамбалон болон бусад эдэ дуунуудай үгые бэшэһэн байна. Уран зураша Р-Ж. Абидуев энэ номые шэмэглэн гоёогоо.

Газар дэлхэйн дундахана
Гансал тоонто нютагтайл-
бй.

Аба эжын хэшэгтэй юм
Алтан үлгы тоонто нютаг,
Аажам дуунайнгаа
дээжые,

Тоонто нютаг,
Баран шамдаа
Бариял даа!» —,

гээд поэдүүд Ц-Б. Бадмаси Ц. Жамбалов хоёр бэшэнэ.

Д. ЖУГДУРОВА.

«БАЙГАЛ» ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной үмэнэһөө ород, буряад хэлэн дээрэ хоер һарадаа нэгэ удаа гарадаг уран зохёолой, олониитэ-улас түрын «Байгал» журналай гурбадахи номер барлагдан хэблэгдэжэ, уншагшадта эльгээгдэбэ.

Поэт Г. Чимитовэй «Табан жэлнүүдэй алхамууд» гэһэн шүлэг журналай түрүүшын хуудаһа нээнэ.

«Очерк, публицистикэ» гэһэн гаршаг доро журналист И. Ожиговой «Үдэр бүриин эршэтэ ажал» гэһэн томо материал үгтэнхэй.

Монголой Арадай Республикын мэдээжэ уран зохёолшо С. Эрдэнын «Үбгэн шубуун», «Минии хайрата хараасгай», «Наран тохорюун», «Шара набшын халуун», «Гансаардалга», «Ностальгия», «Бүлээн шулуун», «Сарнай сэсэгэй һалбайхань», «Тадж-Махал» гэһэн бишыхан рассказууд толилогдонхой.

Мэдээжэ поэт Ч-Р. Намжиловай түрэһөөр 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан статья, мүн тэрэнэй шүлэгүүд эндэ үгтэнхэй.

Буряадай арадай уран зохёолшо И. Калашниковай «Шуһата зэбүүн саг» гэһэн романай хоёрдохи номой түгэсхэл уншагшадай анхаралда табигдана.

«Авиаци, космос» гэһэн рубрика доро Е. Малаховскаягай «Замбуулинда уулзалга» гэһэн статья толилогдонхой. Мүн уран зохёолшо А. Бальбуровай «Холошье һаа, сэдьхэлдэм дүтэ Венгри» гэһэн замай тэмдэглэл уншагшадые һонирхуулха гэжэ һанагдана.

Хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат И. Ярневскиин «Гүнзэгы бэдэрэлгэ хэхые уряалагша» гэһэн статья энэ номерто толилогдонхой.

Г. ТОГОЛОЕВ.

ТОЛИ

ЁОХОР НААДАН НАЯРНА

Буряад арадай үндэһэн наадан ёохорые һэргээхэ, тэрээндэ мүнөө үеын шэнжэ шанар олгохо тухай хөөрэлдөөн яһала үнинэй. Республикымнай мэдээжэ хатаршан Т. Гергесова энээн тухай «Буряад үнэн» газетэдэ дэлгэрэнгыгээр бэшээ һэн. Үнэхөөрөөшье ёохор наадые һэргээхэ тухай асуудалые шиидхэхээр саг ерээ гэжэ һанагдана. Тиин энэ талаар яһала юумэн хэгдэжэ эхилээ гээшэ ха.

Һаяхан Улаан-Үдэ хотын соёлой болон амаралтын сэсэрлигэй хүтэлбэрилэгшэд ехэ һайн үүсхэл гаргаба. Тэрэнэй үнинэй дуушад, хуушанай буряад, ёохорой дуунуудые дууладаг хүнүүдые суглуулжа, тэдэнэй дуунуудые магнитофоной миндаһан дээрэ бэшэбэ. Эндэ ямар дуушад хабаадалсааб? Арбан дүрбэн хүн, тэрэ тоодо Ринчин Жамбалов, Ирина Корнилова, Игнатий Егоров, Афанасий Амханов гэгшэд магнитофоной миндаһан дээрэ дуунуудаа бэшүүлээ. Нютаг нютагай дуунууд, Эрхүүгэй, Түнхэнэй буряадуудай аялга дуунууд тэндэ бэшэгдээ.

Энэнь тон һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, урданай зарим аялганууд, ёохорой дуунууд мартагдажа эхилээ ха юм. Улаан-Үдэ хотын соёлой турын болон амаралтын сэсэрлигэй директор Елена Наумовна Яшинагай оролдолго эндэ ехэ.

Мүнөө тэдэ дуунуудай бэшэгдэһэн миндаһан ёохорой талмай дээрэ үдэшэндөө табигдана. Тиигэжэ залуушуул эдэ дуунуудай аялга доро ёохор наадана хагарта һуража эхилэнхэй.

Мүн үндэр наһатай, ёохор, тэрэнэй дуунуудые һайн мэдэхэ хүнүүд, жэшээлхэдэ, Екатерина Николаевна Тангасова, Григорий Иванович Халтуев гэгшэд үдэшэндөө ёохорой талмайда ерэжэ энэ наадые хайшан гэжэ гүйсэдхэхые залуушуулда харуулжа үгэнэ.

Улаан-Үдэ хотын соёлой болон амаралтын сэсэрлигтэ үдэшэндөө залуушуул олоороо ерэжэ, ёохор наадажа байгаа һаань, ёохорой дуунуудта һураа һаань, ехэл һайн байна гээд һанагдана.

Х. ЦЫБЕНОВА.
Улаан-Үдэ.

УРАН ЗОХЁОЛШОД УНШАГШАДТАЯА УУЛЗАНА

Буряадай Уран зохёолшодой холбооной дэргэдэхи уран зохёолой бюро гурбан бүлэг зохёолшодые һаяшаг хүдөө эльгээбэ.

Зохёолшод М. Самбуев, Ц. Галанов гэгшэд Захааминай аймаг ошоо. Тэдэнэр Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэрилшэдтэй, геологуудтай уулзаха, мүн промышленна бусад предприятинуудаар ябаха. Аймагай колхоз, совхозуудаар ябажа, буряад уран зохёолой хүгжэлтэ тухай хөөрэхэ байна.

* * *

Уран зохёолшод Ц. Жимбиев, А. Щитов, М. Карелин, «Знание» бүлгэмэй лектор ... Балтуев, А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директор Ю. А. Хараев гэгшэд Прибайкалиин аймаг ошоо.

Аймагай ажахынуудаар, «Горячинск» курорт болон пионерлагерьнуудаар ябаха, мүн модо бэлэдхэгшэдтэй, загаһашадтай уулзаха түсэбтэй.

* * *

Уран зохёолшод Г. Снегирев, Ц. Бадмаев, А. Чирков гэгшэд Загарайн аймаг ошоод, Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ пионерлагериин үхибүүдтэй уулзаһан байна. Совет үхибүүдэй дуратай зохёолшо Геннадий Снегирев орон соогуураа аяншалпанаа, уһан далайнуудаар тамарһанаа хөөрэжэ, үхибүүдые ехэтэ һонирхуулаа. Ан арьяатан, далайн эбарга томо загаһад, шубуу шонхор тухай номуудыень булта шахуу уншаһан байна. Тиимэһээ олон асуудалнуудые һуража, номуудые бүри олоор бэшэхыень хүсөө.

Гадна, авиазаводой «Хани барисаан» гэжэ пионерлагерьта, Онохойн модо дамжуулдаг баазада ошожо, уран зохёол болон зохёохы ажал хэрэг тухайдаа хөөрэжэ үгөө.

Манай корр.

УРАН ШҮЛЭГЭЙ ДОЛГИН

Г. ЧИМИТОВ

ҮНЭН СЭХЭ ХҮНҮҮДЭЙ ҮНДЭР АЖАЛ МАГТААЛТАЙ

Үүрэй һайхан толоноор,
Үглөөнэй алтан наранаар
Үүргэ ажалаа эхилдэг
Үргэн хүдөө нютагаймнай
Үнэн сэхэ хүнүүдэй
Үндэр эрмэлзэл
магтаалтан.
Артель, совхоз дээрэхи
Ажалай дүлэ бадаруулһан
Тэнгэриин үдэр бүхэн
Тэдэнние зоригжуулна,
Хүшэр хүндэ хүдэлмэридэ
Хүтэлэн, уряалан
ябуулна.
Аба оронойнгоо хабые
Арьбадхаха, нэмээхэ,
Зоной һуудал байдалые
Золтой жаргалтай болгохо
Эрхим зорилго тэдэндэ
Эршэ хүсэ олгоно.
Тайбан орон доторoo
Табан жэлэй түсэбөөр
Ажалаа хэжэ эхилһэн
Арад түмэнэйм алхаса
Урма баяраар халяажа,
Урагшань залан дахуулна.
Үдэшын боро хараанаар,
Үсхэн харанхы бараанаар
Үдэрэнгөө ажал
дүүргэдэг
Үргэн хүдөө нютагаймнай
Үнэн сэхэ хүнүүдэй
Үндэр эрмэлзэл
магтаалтай.

АЖАЛАЙ АЯЛГА

Түрэл хотымнай
Түрүү алдартай
Түмэ, баян хүдэлмэришэд
Фабрика, заводто
Даабаряа, уялга
Дабхар зоригоор
үлүүбшэлнэд.
Хамтын ажал,
Хамагай һанал
Хаанаш, хэзээш суутай
лэ.
Үндэр хададаш,
Үргэн таладаш
Үнэхөөр аялга дуутай лэ.
Тайбан ажалай
Табан жэлэй
Түсэб хараа элирээд,
Хүнэй хүсэл,
Хүнэй зориг
Хүсэ абан эршэдээ.
Арад олонойнгоо
Ажалай абьяаста
Адлил урмашан абтанаб.
Үргэн зонойнгоо
Үнэн сэхэ
Үндэр хэрэгые магтанаб.

Матвей ОСОДОЕВ

ХҮШӨӨ

Нютагайм тэг дунда бодхоогдоо хүшөө,
Нугаршагүй хатуу зоригтон, дандаа һайхан...
Үдэшэ бүхэндэ иишэ ерэнэ хүгшөө,
Үргэһэгүй удаан зогсоно, сэдьхэлээ хайлан.

Нангин дурасхаал мүнхэлхэ арюун хэрэгтэ
Нөөһэн мүнгэеэ хайрлангүй, дууһыень үгэлсөө.
Баатарай үхэлөөр унаһан үринигөө һэнтэ
Бусажа ерэхыень бүтүүхэнээр хүлеэнэл үшөө.

Үхибүүд шууялдана, баглаа сэсэгүүд гартань,—
Үрэжэлтэ баян дайдынь хангал хоншуу.
Энхэрэн байжа таалахаа һанаһан ашанартань
Эрнд түһөөтэйл даа, барандаа адлирхуу.

Үнжэгэн зулгы энеэбхилэл аяшаан хараашьегүй һаа,
Үнгэрһэн дайнай дүлэ ажалаараа саралсаа.
Гажаралаа тараахые дэмы найдаашье һаа,
Гасалан зоболон бүгэдэнтэй адляар дабалсаа.

Харин тоомгүйшүүл модон һэлмэнүүдээ да...
Хүшөөгэй ойро хүхилдэн наадана заримдаа.
Дуугай зогсоно хүгшөө, тиин сухалданхай:
— Дай ёрлоо! — гэһээр, гэртээ харинал даа.

Дайгаа даралсаһан, даагаа һүүлдэһэн сэрэгшэд
Долонгир хүүгэдэй наадан хамаатай бэшэл.
Тэндэ гайтай байгаа, хүбүүмни, мэдэ.
Тиимэһээ мүнөө һүрөөтэй шангаар шэртэнэл.

...Нэгэтэ үдэшэ зогсоогүй эндэ хүгшөө,
Намарай хагсуу һалхин хуудамханаар үлеэнэ.
Энхэ жаргал заяалсаһан гуулин хүшөө
Эжынгээ ерэхые тэсэмгэй ходо хүлеэнэ.

Долгин хүлэгүүдэй
урилдаа х...
Далайн эрьедэ
удаан зо...
Домог түүхын
һабагша тат...
Дайда дэлхэйнгээ
һайхые гайх...

П. ЯХНОВЕЦКИИН фотоэтюд.

ЖЭМБҮҮР

ОНТОХОН

Урдын урда сагта бишыхан Доржо хүбүүн эхэ эсэгэ хоёройнгоо наһа барашахада, ори гансаараа үлэшөө һэн гэдэг. Теэд яахаб? Үлдэжэ, дааража зобоходоо, дүтын нэгэ баян айлайда ошожо, хонишониинь болобо ха.

Зунай һайхан саг. Үүр хираанаар хони адуулхаяа Доржо хүбүүхэн ехэ нуурай эрьедэ һууна. Үдэрэй халуунда хонидынь хургажа хэбтэшэнхэй. Шанга наранда шаруулһан Доржын хоёр һаншагаар хара хүлһэн гоожоно.

Уйтайшье гээшэнь! Хүбүүхэн ингэжэ һуухадаа, эхэ эсэгэ хоёроо һанажа, мойһон хара нюдэндөө уһа гүйлгүүлнэ. Тиигээд уйтай дуу гүнгэнэнэ:

Үндэр сагаан тэнгэриин
Мүндэр яаһан шэрүүн бэ?
Үншэн хэнзэ үхибүүндэ
Хүн яаһан шэрүүн бэ?
Наймматайхан наһандаа
Эжы, абаһаа гээгдээл һэм.
Намарай хара һалхинда
Уйлан хайлан гараа һэм.

Доржо хүбүүн эхэ эсэгэ хоёройнгоо эртэ наһа барашаһанда уйдажа һуухадаа, нэгэ ушар тухай элихэнээр һанаад орхибо.

...Нэгэтэ эсэгэнь тэрэниие дахуулаад, ойдо гараа бэлэй. Үзэсхэлэн гоё ой соогуур хүбүүхэн яһала алхалаа һэн.

Нэгэ түгсүүл һандайлаад тэрэнэй һуужа байтар, ирагуу гоё аялга ханхинашаба. Гайхаһан хүбүүн иишэ тиишээ хараашалба. Хэншье гүй. Бодоод ой соогуур ябахаданьшье, хүн, амитан харагдабагүй. Теэд тэрэ ирагуу аялга ханхинажал байна. Хүбүүнэй гайхал барагдабагүй.

Гэнтэ обёорон гэхэдэнь, хатаһан нэгэ шэнэһэнэй оройһоо тэрэ аялга дуулдажа байба.

Хүбүүн ойлгобо. Тэрэ шэнэһэн хатаад, досоогоо хүнды болошоһон байгаа. Тиигээд ойн тоншуул хорхой бэдэржэ, энэ модые хэдэн газарта нүхэлжэрхёо. Тиигээд һалхинай үлеэхэдэ, хүнды модон сооһоо абяан дуулдана ха юм. Шэнэһэнэй холтоһон һалхинда дарбагаhан хүдэлжэ, хоёр нүхыень хабхаглаад, хабхаглаад абана. Тиихэдэнь нарин, бүдүүн абяанууд гаража, тэдэнэр хамтараад, һайхан нэгэ аялга болоно...

Энэ ушарые хүбүүн һанажархёод, нуурай эрьеын хулһа таиран абажа, хэдэн тээнь нүхэлбэ. Үлеэгээд үзэхэдэнь, абяан гаранагүй. Хэдэн хулһа нүхэлөөд туршаба. Теэд үрэ гаранагүй. Юумэ бүтэхэеэ болёо гэжэ ойлгоһон хүбүүхэн одоол һүүлшынхеэ туршахам гэжэ шэнэ хулһа тайраад, һубарюулан хэдэн нүхэ гаргаба. Үлеэхэдэнь нэгэ һонин абяан гараба ха. Тэдэ нүхэнүүдыень хургаараа бүглэжэ байгаад үлеэхэдэнь, ирагуу аялга дуулдаба.

Үдэшын харанхыгаар хонидоо туун асаржа хааһан хүбүүн тэрэ олон нүхэтэй хулһан дээрээ наадажа эхилбэ. Гунигтайшье, хүхюуншье аялганууд ханхинаба. Ирагуу һайхан хүгжэм дуулаһан хүн зон олоороо хүбүүхэниие тойрошобо.

Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо Доржо хүбүүхэн хулһан дээрэ наадажа, үншэн үхибүүнэй гуниг, уйдхар, гашуудал тухай дууладаг болоо һэн. Тэрэ дууша хулһыень арад зон «Жэмбүүр» гэжэ нэрлээ юм.

Д-Д. ЦЫРЕНЖАПОВ

ХРОНИКО

Нүхэр А. Д. Ма... пенсидэ гараһантайнь ... рамдуулан, Буряадай АС... эй Верховно Советэй П... диум 1976 оной июниин 2... най Указаар Буряа... АССР-эй социальна тэ... жын министрэй тушаа... тэрэниие болюулба.

Редакторай орлогшо
П. Н. НИМАЕВ.

«Буряад үнэн» газет... редакциин коллектив ... дэлмэрилэгшэ Ц.-Д. С... Бадмацыреновэй хайрата хүбүүн

ОЛЕГЭЙ

сагһаа урид наһа ба... ушарһаа гэр бүлынхид... тэнь, түрэлхидтэнь гү... зэгы шаналалаа мэдүү... нэ. Хүдөөлүүлгэ нюд... 27-ной 12 часһаа эхилх... Адрес: Терешковагай ... рэмжэтэ үйлсэ, 2 дох... гэр, кв. 8.

ЗЭМЭЕЭ АМСАА

СҮҮДЭЙ ЗАЛҺАА

Хохлов Николай Иннокентьевич сүүдэй урда зогсоо. Тэрэ Буряадай АССР-Социальна тэдхэмжын министерствэдэ инспекторээр хүдэлдэг байһан. Дүрбэн жэлэй туршада хүнгэн машинануудые худалдажа, мэхэ гохын аргаар үлүү гаргаһан мүнгэеэ үбэршэлжэ ябатараа баригдаа. Энэ үе соо тэрэ табан машина худалдажа абаад, дүрбэн машиныль мүнгыень һэнгэргүйхэн эдижэрхёо. Хүнһөө үнэгүйгөөр худалдажа абаһан машинаяа «Спортивна эд хэрэгсэл худалдадаг» магазинаар гаргажа, хэды шэнээн ябагдаһыень, хуушаржа һалаһыень тодоруулаад, энээнэйнь үнэ сэнгые хаюулжа, гүрэнэй ашада 7 процент комиссионно суглуулбари оруулаад, саашанхи хэрэгыень өөрөө шиидхэдэг байгаа.

Хохлов эрхэтэн М. И. Лобыгинһаа «ЗАЗ-965-Запорожец» түхэлэй машина 2110 түхэригөөр худалдажа абаад, 1998 түхэриг сэндэ тулгажа, магазинаар гаргаад, зургаа һара болоогүй байхада, И. Я. Утенковто 2500 түхэригөөр худалдаа. Энээнһээ гадна, Утенков тэрээндэ 500 түхэриг гадуур гар дамжуулан үгэһэн байха юм.

Һүүлээрнь Хохлов эрхэтэн Г. Ш. Толстухинһаа «М-407-Москвич» машина 1875 түхэригөөр худалдажа абаад, 5000 түхэригөөр хүндэ үгэһэн байна. Тиигэжэ тэрэ 3125 түхэриг һэнгэргүй хармаандаа хэжэрхёо.

Иимэ мэхэ гохо хэһэнэйнгээ аргаар Хохлов дүрбэн машина худалдажа, 8113 түхэриг сэбэрээр олзотоо.

Энэ хэһэн зэмынгээ түлөө Н. И. Хохлов олон жэлээр эрхээ хаһагдажа, үмсын «Москвич» машина гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдаба.

К. ВЛАСОВ,
Улаан-Үдын Советскэ раноной арадай сүүдэй түрүүлэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Табан жэлэй түрүүшын жэл» — суглуулбари Рейдовэ бригадын материалнууд. ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Эдэбхи үүсхэлыень дээшэлүүлхэ, эдэбхитэдтэ түшэглэхэ» — Н. Гаськовагай статья. «Диспетчерскэ ажалдаа» — В. Бадмаевай репортаж. «Халан абтаагүй жэшээ» — А. Косыгинай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Алдар солын, эрэлхэг зоригой зам» — В. Кожевинэй статья. Түби дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Субботын хуудаһан.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 09.35 — Үхибүүдтэ — «Чипполино» — мультфильм. 10.10 — «Василий Теркин» — телевизионно зүжэг» (1-дэхи, 2-дохи хэһэгүүд).

«Орбита». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Шадамар гарнууд» (үнгэтэ). 12.40 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга (үнгэтэ). 13.10 — Мультфильмнүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 13.40 — «Элүүр энхэ байлга» (үнгэтэ). 14.10 — «Юһэдэхи студи» (үнгэтэ). 15.10 — Е. Воеводин. «На том стоим» — телевизионно зүжэг (үнгэтэ). 18.00 — «Время». 18.30 — Забһарлалга. 18.40 — «Очевидное-невероятное» (үнгэтэ). 19.40 — «Хани харилсаан» (үнгэтэ). 20.10 — «Бенефис» — эстрадын программа. РСФСР-эй арадай артистка В. Васильева дамжуулгада хабаадалсаха (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Музей болон выставкын залнуудаар» (үнгэтэ). 21.45 — «Хүн. Газар дэлхэй. Замбуулин» (үнгэтэ). 22.15 — Зеленая Гура хотодо болохо совет дуунуудай фестиваль (үнгэтэ). 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ 12.00 — «Инаг дуран тухай бодол» — телевизионно зүжэг. 13.30 — «Ильинский Зощенко тухай хөөрэнэ» — фильм-концерт. 14.35 — «Шара набшаһанай үе» — фильм-зүжэг. 16.45 — «Солдаты Отчизны» (4-дэхи сери).

Манай адрес, телефон...

Индекс: 670000, г. Ула... Удэ, ул. Ленина, 35, те... ны: приемная — 2-... секретариат — 2-66-76, ... щественная приемная 2-56-62.

Типография управления по делам издательств полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 00658. Заказ № 01591.